

СТЕНОГРАМА

спільного засідання Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до ЄС та Комітету з питань екологічної політики та природокористування

15 квітня 2026 року

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Вітаємо. Зараз ми тут рахуємо присутніх, секундочку.

МАТУСЕВИЧ О.Б. Олеже Володимировичу, Іванно Орестівно, доброго дня.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Вітаємо.

БОНДАРЕНКО О.В. Олександрє Борисовичу, доброго дня. Прохання тільки перейменуватися, щоб всі бачили, що це ви.

МАТУСЕВИЧ О.Б. Перейменуйте мене, тому що я за кермом.

БОНДАРЕНКО О.В. Чи можна перейменувати пана Олександра Матусевича?

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. «Айфон Олександр» на «Олександр Матусевич».

Воістину Воскрес!

Колеги, я думаю, що ми будемо розпочинати сьогодні наше чергове спільне засідання Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу та Комітету з екологічної політики та

природокористування стосовно, власне, виконання державними органами наших попередніх спільних рішень.

Але щодо порядку денного, ми зараз будемо з вами визначатися окремо за комітетами, бо в нас немає такого спільного голосування. Тому в нас, нашого комітету, є вже кворум, і ми можемо, Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу... Я бачила, десь там є Павло, бачу. А Олена є? Ще немає. Але у нас є кворум тоді для голосування.

Колеги, всім було розіслано попередній проєкт порядку денного нашого сьогоднішнього засідання. Чи є якісь доповнення? Чи є якісь уточнення у членів комітету? Якщо немає, в мене буде прохання, ми просто це зробимо окремим рішенням, не як частиною спільного засідання. Один із законопроектів, щодо якого до нас звернулися, щодо розгляду до другого читання звернувся комітет енергетичний, визнати його євроінтеграційним, таким, що спрямований на виконання наших євроінтеграційних зобов'язань, це 13450. І я це питання як окреме для нашого комітету хотіла б внести в порядок денний, якщо немає заперечень.

Якщо окей, то я прошу, колеги, визначатися, голосувати.

Климбуш-Цинцадзе – за. Тільки прошу включати, бо в нас...

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Наливайченко – за.

ГАЛАЙЧУК В.С. Галайчук – за.

ЛЮБОТА Д.В. Любота – за.

МЕЛЬНИК П.В. Мельник – за.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, колеги. У нас рішення ухвалено одностайно.

Пане Олеже, як ви з комітетом визначатиметеся стосовно порядку денного?

БОНДАРЕНКО О.В. Я думаю, що комітет підтримує цей порядок денний, з порядком денним були ознайомлені члени комітету. Якщо у членів комітету немає пропозицій та доповнень до порядку денного, то я пропоную вам розпочати ведення комітету.

Шановні колеги, немає? Я бачу, що немає інших пропозицій. Дякую вам.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Чудово.

Колеги, тоді у нас із вами було ухвалено рішення з нашого спільного засідання, ми його доопрацьовували з вами паралельно в комітетах, враховували зауваження один одного. Я дякую за цю взаємодію, дякую за спільну дію і співпрацю. І, власне кажучи, на основі того, що ми тоді ухвалили, що ми надіслали як наші рекомендації до органів виконавчих, ми зараз спробуємо проаналізувати і на основі тих відповідей, які ми отримали, деякі з питань потребували нашого додаткового, ми з паном Олегом додатково уточнювали позицію тих чи інших органів, і, власне, тому це зайняло довший період часу для отримання цих всіх відповідей. Але саме на основі цього ми і створили такий додатковий порядок денний сьогодні, щоби це все проаналізувати.

Ми з вами розуміємо, що це питання має принципове значення, оскільки воно знаходиться на перетині двох ключових пріоритетів державної політики, розвитку як «зеленої» енергетики, так і виконання наших євроінтеграційних зобов'язань. І ми розуміємо, що досить часто це складно узгодити, ми бачимо, як, на жаль, навіть позиція, я буквально днями слухала позицію Прем'єр-міністерки, яка сказала про те, що, мовляв, екологічні норми дуже сильно затягують рішення стосовно енергетичного розвитку, і от вони, мовляв, розглядають варіанти скасування деяких норм. Мене дуже

цікавить, як це може взагалі співставлятися з нашими євроінтеграційними зобов'язаннями, як це можна трактувати.

Ми бачимо кілька нових рішень, які були ухвалені Кабміном. Я думаю, що ми про них сьогодні теж згадаємо, їх не було раніше. Зокрема, 20 березня було ухвалено таке досить системне рішення, Постанова «Про реалізацію експериментального проєкту щодо створення умов для швидкого і ефективного здійснення заходів комплексних планів стійкості регіонів і окремих міст» і порядок реалізації цієї постанови. На жаль, на мою думку, ця постанова і порядок суттєво порушують наші євроінтеграційні зобов'язання як в рамках Угоди про асоціацію, так і взагалі багатьох інших документів, які вже вважаються такими, що зараховані для України в рамках скринінгу як виконані. Да, і тут питання в тому, а наскільки ми ведемо цю дискусію з європейськими колегами стосовно того, як, власне, ми не будемо завдавати суттєвої шкоди нашій природі при необхідності забезпечити свою енергетичну безпеку. Тому, я думаю, що це буде зараз важливий такий елемент.

Я не знаю елементів нашої дискусії. Чи є віцепрем'єр Качка на зв'язку, я просто хочу зрозуміти, для того щоб... Є, так, в принципі.

Тому я розраховую на те, що за результатами сьогоднішнього обговорення ми зможемо сформулювати таке спільне чітке додаткове бачення того, які мають бути подальші кроки, які мають бути спрямовані на забезпечення такого сталого розвитку Карпатського регіону, який є унікальним регіоном в Україні, всього 4 відсотки нашої території належать до цього регіону. Я думаю, що ми всі зацікавлені в тому, щоб максимально його зберегти і на основі довіри як інвесторів, так і наших європейських партнерів. Ну, і для нас як для комітету важливо виконання наших євроінтеграційних зобов'язань, щоб ніхто не міг звинуватити нас у тому, що ми однією ногою йдемо вперед до Європейського Союзу, наполягаємо на тому, щоб нас брали якомога швидше, наполягаємо на якихось

пришвидшених процедурах, а одночасно скасовуємо ті речі, які вже були зараховані як виконані.

Я на цьому етапі завершу. Пане Олеже, може, кілька слів спочатку.

БОНДАРЕНКО О.В. Да, буквально кілька слів.

По-перше, хотів би подякувати Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України до Європейського Союзу, особисто Іванні Орестівні за ініціативу проведення цього загального засідання комітетів. Безумовно, для нас це вкрай, з одного боку, важлива тематика, з іншого боку, безумовно, вона складна і важлива для всієї країни.

В рамках парламентського контролю нашим комітетом, хотів би доповісти дуже коротко, була отримана інформація від Міністерства економіки докільця і сільського господарства, Міністерства енергетики України, Міністерства розвитку громад, територій України, Державної інспекції архітектури та містобудування України, Державної екологічної інспекції України, місцевих адміністрацій. Всі ці матеріали були надані для оприлюднення і для об'єднання з матеріалами, які надійшли до Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Для нас, для нашого комітету, безумовно, найголовнішим є питання екологічних ризиків будівництва вітропарків в субальпійській зоні українських Карпат, питання належних процедур оцінки впливу на довкілля в Карпатах і питання належного державного екологічного контролю. В черговий раз ми будемо піднімати, я сподіваюсь, спільними зусиллями питання скасування мораторію на проведення планових та позапланових заходів державного екологічного контролю.

Безумовно, наш комітет наполягає на тому, щоб діяльність, будь-яка господарська діяльність на території як природно-заповідного фонду, лісового фонду, так і взагалі території Карпат нашої країни здійснювалася виключно у відповідності з законодавством України, виключно у

відповідності з нашими євроінтеграційними прагненнями і тими зобов'язаннями, які ми вже взяли на себе в рамках перемовин з Європейським Союзом. Я сподіваюсь, що сьогодні в нас буде відверта розмова і ми отримаємо відповіді на всі запитання від центральних органів виконавчої влади.

Дякую вам. І нам плідної конструктивної роботи.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую.

Я хотіла ще зазначити, що ми запросили, ну, не як у вигляді спільного засідання трьох комітетів, але запросили долучитися представників енергетичного комітету. Було заявлено, що кілька колег включно з головою комітету паном Герусом мали би підключитися. Я думаю, що це якраз дасть нам можливість з усіх боків якраз комплексно подивитися на цю проблему, не тільки з боку урядовців, а власне, і з боку різних комітетів з різними предметами відання.

Колеги, я тоді запрошую зараз до короткого вступного слова пана Тараса Качку, віце-прем'єра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Ми насправді в наших рішеннях, в напрацьованих спільних рішеннях двох комітетів зверталися в тому числі і до вас, пане Тарасе, провести координаційні наради, взяти лідерство в цьому процесі, щоб ми могли забезпечити таку відповідну до наших євроінтеграційних зобов'язань реалізацію енергетичних проєктів при врахуванні природоохоронних зон, наших зобов'язань по субальпійським зонам Карпат. Тому я сподіваюся, що ви з цього розпочнете своє вступне слово, що вдалося зробити. Принаймні відповідей про те, що вдалося в такому координаційному сенсі зробити ми не отримали, можливо, в письмовому вигляді їх немає, але ви зараз нас про них поінформуєте. Будь ласка.

КАЧКА Т.А. Дякую.

Я думаю, що ми... по-перше, в нас є якийсь такий прикладний аспект по питаннях розвитку енергетики і захисту довкілля. І я думаю, що тут за останній час від уряду і від міністерств надійшло достатньо багато інформації, яка дозволяє далі продовжувати роботу, знаходження певного балансу, але це, як ми от були якраз на Комітеті екологічному, представляли наші зобов'язання перед Європейським Союзом, і я наголошував на тому, що нам треба, від нас вимагається насправді, крім формально впровадження норм і правил, також розуміти і фактично, який у нас статус яких земель. І це окрема бенчмарка по Смарагдовій мережі, по програмі Natura 2000, щоб ми могли мати відповідне чітке рішення щодо визначення меж цих територій, для того щоб і чітко захищати, але також ми в цьому процесі повинні врахувати потреби відбудови і реагування на ті виклики, які є в нас в енергетиці. І тому тут якраз-таки за Верховною Радою ці рішення, ми готові максимально спільно працювати над тим, щоб цю політику визначити.

Також в нас є достатньо багато документів, які ми маємо в Європейському Союзі показати, нашу політику, яка в тих чи інших сферах: і по відновлюваних джерелах, по енергоефективності, по довкіллю. Тобто в нас виконання бенчмарок – це не лише питання впровадження законів і постанов, які регулюють правила, але також наше стратегічне бачення. Я думаю, що, власне, в роботі над цим кейсом можна якраз доопрацювати, зрозуміти нашу стратегію в цих всіх питаннях. В іншому ми відштовхуємося від практичних питань, які є в компетенції і регіональної влади, і місцевої влади, і уряду, для того щоб з'ясувати ті потреби подальшого врегулювання, які потрібні, але також прийняти і зважені рішення. Тому я думаю, що в нас цілком гарна точка застосування наших зусиль по всіх цих питаннях.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Пане Тарасе, я сподіваюся, що ви з нами побудете принаймні частину нашого засідання...

КАЧКА Т.А. Так, так.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. ...з тим, щоб ми могли звертатися тоді і до вас в тому числі. Думаю, що зараз ми можемо просто перейти до розгляду першого пункту порядку денного: виявлення екологічних ризиків будівництва вітропарків у субальпійській зоні Українських Карпат та альтернативні варіанти розміщення вітропарків.

Знову ж таки, колеги, я нагадаю всім, що ця субальпійська зона Карпат, вона є територією з високою природною цінністю, і вона є особливою територією з вразливими екосистемами, які не так просто піддаються відновленню, і на сьогодні реалізація проєктів в цій зоні, вона пов'язана з суттєвими ризиками. І не бачити цих ризиків, не враховувати їх – це насправді по відношенню до наших наступних поколінь, це досить небезпечна історія.

І тому ми маємо пам'ятати, що всі ці ризики, вони якраз підпадають під європейське регулювання, наші євроінтеграційні зобов'язання, зокрема в оцінці, в сфері оцінки впливу на довкілля, охорони природних середовищ існування і збереження видів. Тому я сподіваюся, що ми зараз про це почуємо.

Хотіла би зразу запросити до слова представника Міністерства економіки, довкілля і сільського господарства України, в нас два, має бути два заступники міністра. Я вже не знаю як ви зараз розділили, колеги, свої повноваження. Ми сьогодні зранку отримали там чергову чи якусь відповідь якраз на ці наші... оновлений цей порядок денний сьогоднішнього засідання від вас, і в попередніх відповідях ми багато отримували, значить, інформації від вас, що, мовляв, комплексний погляд на ці речі не є взагалі в компетенції Міністерства економіки, довкілля і сільського господарства України.

Я думаю, що якраз для нас зараз це тоді буде одним з завдань, визначити, кому ми можемо дати це доручення – комплексно подивитися на рішення. Якщо це не віцепрем'єр з євроінтеграції, який може це

скоординувати, можливо, це перший віцепрем'єр за розподілом ваших повноважень. Але давайте, може, по суті першого питання хто буде доповідати, колеги, з міністерства?

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Давайте я, Іванна Орестівна.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Пане Олександрє Краснолуцький, будь ласка.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Шановна Іванна Орестівна, добрий день, шановний Олег Володимирович, народні депутати, присутні! Міністерство економіки не надавало ...*(Не чути)* до нашої компетенції, ми зараз якраз працюємо, якраз над комплексним вирішенням саме цієї проблематики. Зокрема на виконання доручення Міністра економіки, докільля та сільського господарства ми зараз готуємо повністю картографічний матеріал, де будуть відображені плани будівництва електрогегуючих підстанцій, де є в нас території Смарагдової мережі, де у нас є території природно-заповідного фонду, де планується будівництво лісових доріг, для того щоб це комплексно побачити і зрозуміти, що у нас планується для того, щоби коригувати ці плани.

Крім того, з метою збереження заповідної території Карпат у нас зараз відбувається розширення деяких наших національних природних парків. Це, зокрема, і Ужанський національний природний парк, де є особливо цінні території, і вони будуть включені до складу Ужанського національного природного парку, відповідно це рішення, проєкт указу, вже є погоджений центральними органами виконавчої влади, ми найближчим часом його внесемо на розгляд Кабінету Міністрів України.

Крім того, для збереження Карпат пропонується створення інших природно-охоронних територій на цій території, але знову ж таки це все буде здійснюватися з урахуванням тих комплексних карт і розвитку територій

Карпат, зокрема і врахування інтересів місцевих громад, врахування інтересів обласної державної адміністрації і, зрозуміло, що з урахуванням наших євроінтеграційних зобов'язань, і збереження особливо цінних територій. І на сьогоднішній день ті особливо цінні території, які вже є заявлені, де були проведені дослідження, то відповідні рішення або приймають, або готуються відповідні рішення про здійснення їхнього заповідання. Тому це все комплексно розвивається, і цей планово-картографічний матеріал, про який я вже сказав, він буде найближчим часом представлений для всіх, де будуть нанесені всі ці дані.

Крім того, хочу сказати, що після того, як ми це все зробимо, буде проведена відповідна нарада з Закарпатською обласною державною адміністрацією військовою для того, щоб обговорити з відповідними територіальними громадами, для того, щоб обговорити комплексні питання про підхід до цього, і, зокрема, ми цим займаємося.

Що стосується забудови безпосередньо самих ділянок, то відбувається, проходить оцінка впливу на довкілля, оцінюється можливість проведення того чи іншого виду діяльності. А що стосується відведення вже безпосередньо земельних ділянок, то це якраз є повноваження Закарпатської обласної державної адміністрації – відводити ті чи інші ділянки, змінювати їхнє цільове призначення.

Якщо коротко, в мене все. Якщо є питання, то я готовий відповісти. Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Пане Олександр, дивіться, я ж не вигадую, я цитую з листа міністерства. «В Мінекономіки немає функцій щодо підготовки комплексних висновків про екологічні ризики» – одна цитата. Друга: «Порушені питання виходять за межі компетенції Мінекономіки, оскільки стосуються не окремої конкретної процедури чи проєкту, а комплексного стратегічного міжгалузевого опрацювання питань просторового планування, розвитку вітроенергетики в регіоні в цілому,

формування державної та регіональної політики в сфері відновлюваної енергетики» і так далі. Тобто ви зараз фактично даєте нам, якщо я правильно розумію, хочу це почути, іншу інформацію, тобто на відміну від того, що ви нам письмово повідомили, я не пам'ятаю, за підписом кого це було, за підписом міністра чи когось із заступників, ці попередні листи. Ну, зараз ми подивимося, так. Просто хочу зрозуміти тоді, наскільки дійсно ви зараз тоді займаєтеся цим комплексним проєктом, і, значить, воно не виходить за межі вашої компетенції. Що це було – в мене питання тоді, в цих відповідях, да.

Друге. Ви говорите, що буде представлено цей план, ви будете проводити обговорення із Закарпатською військовою адміністрацією, це прекрасно. А з громадськістю ви плануєте це обговорювати? Ви плануєте це оприлюднити? Ви плануєте, дивіться, це правильно, що ви хочете враховувати інтереси територіальних громад, але мені би хотілося, щоби також ми враховували інтереси держави і інтереси територіальних громад, які зараз потерпають від того, що частина там коштів від них забрана в державний бюджет, а їхні повноваження далі, значить, передбачають витрачання додаткових коштів, очевидно, вони будуть зацікавлені в додаткових коштах. Але тут питання в тому, а як ми можемо компенсувати громадам їхній оцей інтерес, їхню потребу, якщо в їхню територію входять європейські природоохоронні зони, зокрема там зони, умовно, Смарагдової мережі чи Natura 2000 в європейському контексті, і як ми тоді це будемо балансувати?

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Дякую за запитання, Іванно Орестівно.

Що стосується наших відповідей, то по великому рахунку, дійсно, це питання є кроссекторальним і це питання і Міністерства енергетики, і Міністерства економіки, і адміністрації. Але, разом з тим, Міністерство економіки на сьогоднішній день, я ще раз хочу сказати, що за дорученням міністра ми взяли лідерство і ми готові об'єднуватися навколо тих органів, про які я вже сказав, для того щоб ми спільно напрацювали єдині підходи.

Тому я і говорю, що ми зараз над цим працюємо, і відповідно ми не відказуємося від слів, що це є кроссекторальним, але ми знову ж таки беремо лідерство на себе.

Що стосується питання врахування думки територіальних громад, то я як і сказав, що ми це будемо обговорювати з залученням територіальних громад, з залученням обласної державної адміністрації. І зрозуміло, що оскільки є ми Міністерство економіки, довкілля, то Орхуську конвенцію ми будемо виконувати, і зрозуміло, що ми будемо запрошувати і громадськість для загального обговорення цих питань. Тому це буде комплексно вирішуватися.

Що стосується питання компенсації, управління територією Смарагдової мережі, Natura 2000 і так далі, то хочу сказати, що в результаті роботи у нас був проєкт LIFE, де було міністерство, ще на той час Міністерство захисту довкілля, бенефіціаром. Наша громадськість спільно з чеськими партнерами напрацювали законопроєкт про територію Смарагдової мережі, перехід до Natura 2000. І там цим законопроєктом зокрема передбачені компенсаційні механізми, цим законопроєктом передбачені і порядок управління територією Смарагдової мережі, а після вступу до Європейського Союзу і управління територією Natura 2000. Відповідно це все на сьогоднішній день напрацьовується, і ці всі механізми будуть також у вигляді законопроєкту представлені і внесені після погодження Кабінетом Міністрів України, внесені на розгляд Верховної Ради України для прийняття остаточного рішення.

Тому ми над цим на сьогоднішній день працюємо. Але це дуже складний процес. Як відомо, законопроєкт про території Смарагдової мережі, вже неодноразово спроба була його прийняти, він писався, на жаль, він на сьогоднішній день не прийнятий. Але ми працюємо для того, щоб його привести в ту відповідність для того, щоб він був прийнятий, і зрозуміло, щоб виконати наші європейські директиви.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую.

Тільки одне уточнення. Хто з віцепрем'єрів має тоді повноваження координувати цей процес? Ви взяли як міністерство лідерство, хто... Чи це Тарас Андрійович, пане Тарасе, це ви, чи це перший віцепрем'єр?

КАЧКА Т.А. Там насправді є дуже чітка відповідь. У нас дуже гарний розподіл повноважень між віцепрем'єрами. У Дениса Анатолійовича є якраз-таки відповідь на питання і по доквіллю, і по енергетиці, і ми з ним ще координуємося по європейській інтеграції. Так що цілком нормально. У нас тут немає прогалин, у нас, навпаки, є достатня чіткість і злагодженість. І міністерство теж досить чітко політичну задачу сформувало на основі тієї проблематики, яка була. Так що я не бачу тут ризику.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Так, просто ми на основі тримісячної чи чотиримісячної роботи, отримуючи відповідь від Кабміну, не отримали цієї інформації, знаєте, в листуванні.

І я тоді пропоную, колеги, нам врахувати це в нашому проєкті рішення, що, наприклад, завдання щодо комплексного, цього опрацювання комплексного проєкту і бачення, ми будемо звертатися до Кабінету Міністрів з тим, щоб профільний віцепрем'єр, в повноваження якого це входить, він провів ці координаційні наради і нас поінформував про це. Тоді це буде, одна частина завдань буде до пана Дениса, а друга до пана Тараса. Я так підозрюю...

БОНДАРЕНКО О.В. Я думаю, що пані Прем'єр-міністр самостійно визначиться, хто це буде, але за розподілом воно виглядає так.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Хотілося би, щоб пані Прем'єр-міністр визначилася, бо тут у нас якраз прогалина по звітності органів державної влади стосовно наших попередніх питань.

Колеги, чи до пана Олександра є зараз запитання, чи ми можемо надати слово зараз Міністерству енергетики? Там має бути пан Анатолій Куцевол, а потім додаткові запитання. Я до колег членів різних комітетів.

(Шум у залі) Ні, він і на першому заявлений теж, да.

Пан Анатолій Куцевол є?

Зараз, бачу, пані Юлія, у вас є питання до пана Олександра?

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Так-так, я б хотіла запитати. Доброго дня, шановні колеги.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Давайте, може, ви запитайте, поки ми з'ясуємо, чи є пан Куцевол уже.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Добре, добре. Шановні колеги, доброго дня.

Олександр Васильович, є питання. Не одноразово, а нещодавно 17 народних депутатів звернулись з відповідним зверненням стосовно створення природно-заповідного фонду, тобто розширення є, вже підготовлені відповідні документи і по Свидовцю, і по іншим особливо унікальним територіям Карпатського регіону. Які плани міністерства стосовно цих територій, хотілось би почути.

Дякую.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Дякую, Юлія Юріївна. Для створення національних природних парків чи природоохоронних територій потрібно наукове обґрунтування, потрібно дослідження і так далі.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Вони є, Олександр Васильович, вони є в міністерстві.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Якщо вони будуть нам надані, то ми будемо рухатись по створенню. Але нам потрібно отримати спочатку ці матеріали. Тому що ті матеріали, які були, це було в нас звернення, була записка на дві сторінки про те, що це є особливо цінні землі, їх би доцільно було зберегти. Робив їх карпатський інститут, не пам'ятаю, як він називається, робив. Тому у мене таких документів на сьогоднішній день немає, але якщо вони будуть, то ми їх будемо розглядати, зрозуміло що.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Вони є, Олександр Васильович, ми вам актуалізуємо ще раз.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Я буду вам дуже вдячний, Юлія Юріївна, за це ці документи.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Я думаю, що, пані Юлія, ми можемо додати ці матеріали якраз і до рішення комітету, власне, в контексті цієї частини обговорення. До речі, я...

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Іванна Орестівна, будемо щиро вдячні, це пункт відповідно до колективного звернення, було б дуже добре, щоб воно було відображено в нашому проєкті рішення.

Дякую.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Якщо ще можна...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Тут не буде, правда, пане Олеже, ніяких застережень?

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Іванна Орестівна, якщо можна ще, то хочу сказати, що нам потрібно для того, щоб створити будь-який природно-заповідний фонд, нам потрібна буде згода землекористувачів. Тобто далі ми будемо вже працювати відповідно з власниками земельних ділянок, землекористувачами для того, щоб отримати відповідні згоди, бо без їхньої згоди, зрозуміло що, по закону ми не можемо нікуди рухатись.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пане Олександрє.

Ще вас повеселю, колеги. 13 квітня, сьогодні яке, 15 квітня, 13 квітня, Віталій Кіндратів, ваш колега, заступник міністра, він якраз, власне, нам відповів на питання цього першого нашого порядку денного. Цитую: «Мінекономіки не має функцій щодо підготовки комплексних висновків про екологічні ризики, зокрема екологічні ризики будівництва вітропарків у субальпійській зоні Карпат». Просто це так весело, знаєте, ви говорите одне, ми щойно...

КІНДРАТІВ В.З. Іванно Орестівно, можна прокоментувати?

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Так, пане Віталію. Просто це ж...

КІНДРАТІВ В.З. Вітаю вас. Вітаю.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Я ж не вигадую, правильно, ні? Я ж читаю.

КІНДРАТІВ В.З. Да, це я підписав.

Наразі прямо в діючих нормативно-правових актах такі комплексні висновки не передбачені. Але як міністерство, яке формує політику, за дорученням міністра пан Олександр Краснолуцький разом з іншими учасниками процесу формує якраз логіку, по якій ми будемо рухатись далі. Тобто у нас доволі все логічно.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую. Просто ви про доручення міністра не згадували взагалі жодним чином. Будемо знати тепер.

КІНДРАТІВ В.З. Іванна-Орестівна, це офрек.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. А, офрек. Окей. Ми не офрек, ми з вами онлайн і в записі теж.

КАЧКА Т.А. Іванна Орестівна, я думаю, що теж треба брати до уваги, що якраз-таки це питання буде стояти дуже активно з приводу того, чи міністерство має надавати фактично експертну позицію в конкретних індивідуальних проєктах, навіть якщо такого важливого значення, ну, тобто чи має брати, чи не має брати, і це буде теж предметом дискусій у Верховній Раді, досить детальних. Тому я думаю, що якраз-таки листування, яке ви від нас отримали, воно цілком нормально підсвічує прогалину, питання, яке потрібно удосконалювати в законодавстві, але також чітко говорить про наше бажання комплексно до цього підійти. І мені абсолютно, я підтримую позицію, яку Олексій Соболев як міністр відповідальний за всі ці питання проявив, і я думаю, що ми далі будемо рухатися максимально комплексно в цих питаннях. Я тут не бачу ніякої суперечності, а, навпаки, це досить проактивна позиція. І я думаю, що вона резонує з вашим інтересом теж двох комітетів, це теж показує, що це питання, яке більш ніж, ну, більше ніж предмети відання кожного окремого комітету.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую.

Колеги, чи є питання до пана Олександра? Пана Віталія зараз? Ні.

Чи є пан Анатолій? Є. Пане Анатолію Куцевол, чи є що...

БОНДАРЕНКО О.В. До пана Віталія в рамках другого законопроекту.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Ні-ні-ні, то зараз, по першому питанню ми поки що рухаємося.

До першого питання. Чи буде що додати з боку Міністерства енергетики?

КУЦЕВОЛ А.А. Доброго дня, шановна пані Іванна Орестівна, шановні колеги, Олеже Володимировичу. Перш за все дякую, що запросили. І вважаю, що питання у нас як еколог попередньої роботи і, в принципі, за покликанням я вважаю, що рішення довкола комплексного підходу вони набагато важливіші, ніж якісь окремі розподіли відповідальності.

Перше. У нас з точки Міненерго немає повноважень на екологічну експертизу. Це просто для того, щоб всі чітко розуміли, що це не наша сфера відповідальності. Але є наші пріоритети з точки розвитку енергетики як такої. Безумовно, для Міненерго зараз пріоритетом є відновлення генерації після того, як ми втратили, ми знаходимося приблизно на одній п'ятій від генерації, яка була до рівня 2014 року. І з точки зору пріоритетів та розвитку генерації ми ставимо: перш за все це ядерна генерація в майбутній оновленій стратегії; по-друге, ми ставимо на газову генерацію і третє, безумовно, це відновлювані джерела енергії.

Другий аспект цього процесу – це яким чином стимулювати відновлювані джерела енергії. У нас є Національний план клімату енергетики до 2030 року, який розроблений, і в межах цього плану в нас є пріоритет про

те, що ми маємо створити 6,2 гігавата генерації відновлюваної і в тому числі вітряки.

Говорячи про наші пріоритети, то ми б хотіли використати цю можливість і сказати, що в нас є зареєстрований законопроект, це законопроект, який розглядався в залі, 14271, якому варто приділити особливу увагу з точки зору майбутнього розвитку відновлюваних джерел енергії. Чому? Тому що відповідно до законопроекту ми маємо робити те, що вже було сказано паном Олександром, картографування територій і визначення відповідно зон прискореного розвитку відновлюваних джерел енергії. Законопроектом самим по собі визначається, які саме території ми використовуємо, в першу чергу це деградовані території, які мають менше вплив на довкілля, і також ставляться обмеження, які території не можуть бути використані для того, щоб не нашкодити довкіллю. Тому я думаю, що тут є також синхронізація нашої урядової роботи з точки зору виконання поточного законодавства, це і стратегічна екологічна оцінка пріоритетів, як будується, це і оцінка впливу на довкілля на об'єктах, безпосередньо які стали предметом розгляду комітету, я думаю, що це два будівництва. А так само майбутнє, яким чином розвивати відновлювані джерела. Чому це важливо? Тому що, коли нам треба відновити великий обсяг, буде великий бум будівництва, і ми не зможемо постійно розглядати на комітеті один або два інвестиційні проекти. Нам треба стале законодавство.

Власне, моя частина цього виступу, я хотів би, щоб обидва комітети також звернули увагу. Ви розглядали цей законопроект на євроінтеграційному, погодили його, нам важливо його далі приймати в залі. Між першим і другим читанням ми можемо посилити положення цього законопроекту екологічними нормами, які стануть превентивними для того, щоб не було жодних коливань і відповідно не викликало якихось застережень.

Це те, що я хотів би додати до цього першого пункту. Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пане Анатолій.

Правильно я розумію, що йдеться про той законопроект, який був відправлений на повторне перше читання?

КУЦЕВОЛ А.А. Все вірно.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дивіться, так, це добре. І мені дуже цінно почути, що ви говорите про те, що ми між першим і другим читанням можемо його екологічними нормами посилити. В мене тільки питання, чому Кабмін подає, – правильно, це кабмінівський законопроект?

КУЦЕВОЛ А.А. Так, це був урядовий законопроект, так і є.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Чому Кабмін подає некомплексне рішення навіть для першого, власне...

БОНДАРЕНКО О.В. Власне, Кабмін має зараз на перше читання подати вже оновлений текст...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. От вже зараз йдеться про повторне перше читання. Це якраз та можливість, коли, напевно, варто вже доопрацювати і закласти ці запобіжники. Бо, зокрема, і тому він не пройшов перше читання в залі через те, що він кособоко реалізовував ці плани стосовно прискореного розвитку відновлюваної енергетики. Тому що європейське законодавство на сьогодні говорить про те, що ці плани відновлюваної енергетики про прискорений розвиток мають відбуватися на територіях попередньо підтвердженої низької екологічної чутливості таких територій, а не будь-де, так.

Тобто це в тому, ми всі за прискорений розвиток енергетики, ми розуміємо ці виклики, ми – за відновлювану енергетику, ми – за вітряки, за

сонячну електрогенерацію, за інші типи відновлюваної енергетики. Але ми хотіли б, щоб воно все відбувалося не всупереч майбутньому тих же територіальних громад, які на сьогодні бачать там зиск на найближчі 10 років отримати якийсь прибуток, а от через 15-20 років не розуміють, що буде відбуватись з їхніми територіями.

Тому, можливо, зараз якраз Кабмін міг би, може, пане Тарасе, і до вас питання і прохання, якраз, пане Анатолію, і до вас, бо це профільний енергетичний комітет з розгляду цього, підготовки до розгляду цього законопроекту. Можливо, до Міністерства екології... економіки, екології, довкілля, вибачте, і сільського господарства, щоб ви включилися вже на цьому етапі для підготовки цього законопроекту до реального нормального розгляду.

КУЦЕВОЛ А.А. Іванна Орестівна, якщо дозволите, я прокоментую. Це наш законопроект, і Міненерго – відповідальний орган за цей законопроект. На повторне перше читання, безумовно, ми опрацюємо всі надані зауваження, в тому числі ті, які були від Головного науково-експертного управління, а також від екологічної спільноти. Якщо вони письмові, я запрошую сьогодні присутню екологічну спільноту надіслати додаткові коментарі, щоб вони були адресовані на моє ім'я для того, щоб одразу це зафіксувати. Готовий їх розглянути і запропонувати комітету в спосіб врахування цих екологічних норм для того, щоб ми мали чітке зобов'язання виключно по цьому законопроекті як частину, те, що ми маємо зробити.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дуже дякую.

Пані Юлія, у вас було питання?

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Да, якщо дозволите. Дуже швидко.

Дуже дякую, пан Анатолій, за цю інформацію, вона дуже важлива.

Підкажіть, будь ласка, є інформація про те, що Секретаріат Енергетичного Співтовариства розробив картування для чотирьох областей, в тому числі Карпатського регіону. Це знову ж таки картування, яке включало енергетичні та екологічні аспекти, силу вітру, наявну інфраструктуру. І там також виключена субальпійська зона з рекомендованих територій.

Тому підкажіть, будь ласка, чи буде враховуватися це маркування, картування Секретаріату Енергетичного Співтовариства? І дуже важливе питання, критерії для визначення зон для будівництва ВЕС. Дуже важливо все-таки використовувати ту методику, яку напрацювали наші європейські колеги. Буду вдячна за відповідь на це питання.

Дякую.

КУЦЕВОЛ А.А. Відповідь буде загальна. Так, ми консультиємося з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. Вашу пропозицію ми врахуємо для того, щоб можна було сказати відповідно до картографування, яке було зроблено для п'яти областей на заході України...

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. П'яти.

КУЦЕВОЛ А.А. П'яти конкретних областей на заході України.

І друга частина, те, що ви говорите про загалом право. Безумовно, ми не пропонуватимемо парламенту те, що не враховує право Європейський Союзу. Це є те, що я хотів би, щоб ми зазначили.

Дякую.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Звісно. Дякую вам дуже.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Я думаю, що ми можемо, колеги, додати також до нашого рішення прохання до Міністерства енергетики надати нам, двом комітетам, якраз ці напрацювання європейського Енергетичного

Співтовариства. Я думаю, що це буде... З оцінкою, можливо, з оцінкою міністерства. Тобто напрацювання...

КУЦЕВОЛ А.А. Я думаю, Іванно Орестівно, ті матеріали, які вже напрацьовані, ми попросимо Енергетичне Співтовариство, щоб можна було поширити їх, з комітетом.

А друге, що стосується, і, можливо, доопрацьовано, так, це до першого читання, все залежить від швидкості аналізу його з боку наших колег. Це для того, щоб замісник не сказав відповідь, що буде надано комітету, в який строк. Ми, безумовно, ми їхню експертизу попросимо.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякуємо. Ну, я думаю, що це має бути відкрита, напевно, інформація. Але навіть якщо закрита, я думаю, переважна більшість колег має доступ до державної таємниці, до ДСК і так далі. Але я не думаю, що це якесь...

КУЦЕВОЛ А.А. Я перепрошую. Іванно Орестівно, я не про обмеженість, я просто, не маючи права замість Енергетичного Співтовариства дати підтвердження, просто кажу, що ми це зробимо, але я попрошу запит, і відповідно ви отримаєте. Я переконаний, що це відбудеться.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Добре. Дякую. Дякую, колеги.

Чи є ще питання до пана Анатолія, пана Олександра по цьому, першому питанню? Чи є, що додати, Державній екологічній інспекції? Бо мені було цікаво, що наші рішення і задачі не були взагалі передані від Міністерства економіки до Держекоінспекції. Як виявилось, вони не були знайомі з нашими попередніми рішеннями, комітетів. Це теж цікавий феномен.

Чи є, що додати? Там має бути заступник керівника пан Дмитро Заруба. Будь ласка, пане Дмитре.

ЗАРУБА Д.В. Доброго дня, пані Іванно, пане Олеже, шановні народні депутати. Ну, ми постійно приймаємо участь в засіданнях всіх комітетів і знаємо про всі рішення і проблематики, які є. На сьогоднішній день Державна екологічна інспекція відпрацьовує всі питання в межах нашої компетенції. Стосовно тих питань, які були пов'язані з вітряними парками, безпосередньо, як ми і доповідали, ми виходили на позапланові перевірки. Зараз є документи, які ми направили до Міністерства економіки, захисту довкілля, сільського господарства щодо проведення позапланових заходів контролю по зверненню громадян і громадських організацій. Тому те, що ми тоді відповідно до перевірок знаходили, ми робили приписи на виконання необхідного законодавства в сфері охорони навколишнього середовища, там були і штрафні санкції.

Тобто на сьогоднішній день, в принципі, ми найближчим часом вийдемо на перевірку приписів, які ми видавали, і тоді вже можемо доповісти про ту ситуацію, яка вже буде визначена під час проведення позапланових заходів.

Дякую. У мене все.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Ми ще матимемо окремих підпункт. Ми звернемося по позапланових перевірках і по відміні мораторію. Дякую, колеги.

Я знаю, що в нас були представники громадськості, пані Оксана Станкевич-Волосянчук з громадської організації «Екосфера», яка хотіла взяти слово тут з коротким виступом. Пані Оксано, чи є пані Оксана на зв'язку?

СТАНКЕВИЧ-ВОЛОСЯНЧУК О. Я тут. Дякую вам за надане слово.

Я дуже коротко. Насправді я досить втішена тим, що я почула сьогодні і від пана Краснолуцького, і від пана Куцевола. Добре, якщо насправді

ситуація рухається в правильному напрямку, тому що це питання має справді вирішуватися комплексно і стратегічно, і відповідь має бути конкретна і чітка, чи можна розвивати вітрову енергетику на таких чутливих екосистемах як субальпійська зона.

Залишати це питання на рівень ОВД – це не варіант, тому що фактично ми проаналізували дуже детально ті ОВД, які ми сьогодні бачили по полонині Руна. В січні місяці з'явився додаток до цього ОВД, до цього звіту ОВД, який, можливо, мало хто встиг проаналізувати перед тим, як дати якісь зауваження, оскільки на зауваження було дано всього-на-всього три дні. Але ми знаємо, що саме на цей звіт ОВД було все-таки видано позитивний висновок.

Така маленька ілюстрація. Автори звіту обґрунтовують необхідність будувати ВЕС на полонині Руна тим, що на полонині Руна теоретично, теоретично можна буде отримати вдвічі більше електроенергії ніж на територіальній альтернативі, розташованій на умовній території рівнинної частини Закарпаття. Знову-таки, підкреслюю, це теоретично. Тому що ми знаємо, що на високогір'ї дуже складні умови і дуже часто просто лопаті обмерзають і також взимку неможливо згенерувати електроенергію. Але це враховувалось.

І не враховувався також вплив на природні екосистеми. Те, що полонина Руна – це є природним субальпійським ландшафтом зі збереженими цінними субальпійськими оселищами і видами, а також міграційними коридорами для диких тварин, на відмінну від рівнинних територій, які є агроландшафтами. Не враховувалась близькість доріг на тих самих агроландшафтах. Зараз на полонину Руна було побудовано абсолютно нову лісову дорогу довжиною до 10 кілометрів через цілісний лісовий масив, для чого було зрублено десятки гектарів лісів і навіть пралісів, а це ліси захисних категорій, де ніколи не проводили суцільні рубки, тим більше вирубки. І зараз ще тягнеться лінія електропередач, де знову проводяться

суцільні вирубки лісу, тобто там вже ніколи не буде рости ліс, під лінії електропередач. Все це не враховувалось.

Тобто мова йде про те, що будь-який такий факт можна трактувати по-різному. В ОВД це трактувалося як позитив в тому, що будується ВЕС на полонині Руна, а я вважаю, що позитив є те, що вітер є і на рівнинній частині. Да, ми можемо отримати менше електроенергії, але сталий розвиток якраз і полягає в тому, що хай буде менше, але при цьому буде менше впливу на довкілля.

Тому хотілося б, щоб ситуація все ж таки... це питання розвивалося в правильному напрямку, щоб ми могли поставити... зробити чіткий висновок і прийняти правильне рішення, чи можна насправді розвивати вітроенергетику, і чи це доцільно, чи це довільно для країни розвивати вітроенергетику на таких цінних територіях, як субальпійські і альпійські зони?

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пані Оксано.

Ви нам переклали місточок якраз до наступного пункту порядку денного щодо переліку наявних процедур оцінки впливу на довкілля у високогір'ї Карпат. Я думаю, що це якраз про те, я, власне кажучи, хотіла б звернути увагу на те, що навіть Угода про асоціацію, я думаю, що пан Тарас тут зі мною погодиться, відповідно до 290, 293 статті зазначає, що сторони зобов'язуються постійно вдосконалювати екологічну політику і водночас утримуватися від зниження екологічних стандартів з метою стимулювання інвестицій чи господарської діяльності. І тут ми з вами маємо розуміти, що якраз цей баланс відповідно до закону України, а угода була ратифікована Верховною Радою України, це мало би бути пріоритетом.

Колеги, переходячи до цього другого питання, я якраз надам слово знову ж таки представнику Міністерства економіки, довкілля і сільського

господарства. Не знаю, чи це пан Олександр, чи це пан Віталій. Віталій, да, напевно?

КІНДРАТІВ В.З. Якщо можна, да.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Будь ласка.

КІНДРАТІВ В.З. Шановні колеги, станом на сьогодні в міністерстві на розгляді знаходиться лише одна справа, замовник її – Інвест Енерджі, де планова діяльність визначена як нове будівництво та експлуатація об'єктів енергетики, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергетики, вітрова електрична станція на території Ставненської сільської ради Ужгородський район Закарпатська область, за межами населеного пункту.

12 жовтня 2025 року було завершено перший етап процедури. Всі інші документи, це звіти з ОВД та інша документація, в реєстр не вносилися. Тобто ми знаємо, що процедура розпочалася, але станом на сьогодні жодних документів в міністерстві немає і екосистему не завантажено. Тому даних більше не маємо.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Я, знаєте, може, в продовження того, що говорила пані Оксана, хотіла би якось просити міністерство враховувати всі ті директиви, якими регулюється якраз забезпечення цієї оцінки впливу на довкілля. Ідеться про Директиву 2011/92/ЄС про оцінку впливу певних державних і приватних проєктів на довкілля, а також стратегічну екологічну оцінку відповідно до Директиви 2001/42/ЄС, потім Директиву 92/43/ЄС про збереження природних середовищ існування і Директиву 2009/147/ЄС про охорону диких птахів. Це навіть просто невеликий перелік, крім різних конвенцій, частиною якою Україна є. Але мене дивує, що тільки один проєкт знаходиться на сьогодні на оцінці впливу на довкілля в міністерстві. Чи це

означає, що всі ті плани, про які ми чули від наших колег із бізнесу там на Закарпатті, я знаю, що до нас приєдналися також і пан Єременко Владислав, що таких планів більше немає і вони тому не подані ще до міністерства. Чи можемо якось...

КІНДРАТІВ В.З. Іванна Орестівна, ми не можемо відповідати за компанії, які планують чи не планують відповідну діяльність, ми бачимо по своїх процедурах, які розпочаті. Процедура розпочата тільки по Вест-Інвест Енерджі, і вона по суті знаходяться в замороженому стані, тобто вони не завантажували вже далі процедурні документи, оцінку впливу не завантажували і тому подібне. Тобто в Міністерстві економіки, довкілля та сільського господарства наразі жодна процедура не проходить.

БОНДАРЕНКО О.В. Віталій Зіновійович, доброго дня. Дякую за вашу роботу. Дякую за якісні матеріали по оцінці впливу на довкілля. Два запитання у мене є до вас.

Запитання перше. Скажіть, будь ласка, чи робило міністерство узагальнення практики оцінки впливу на довкілля на території Карпатського регіону, як по першій, так і по другій категорії? І чи вважаєте ви це за можливе для напрацювання загальних методів і практик для подальшої такої діяльності? І скільки вам часу потрібно для того, щоб таке узагальнення практики зробити?

КІНДРАТІВ В.З. Так, була відповідна робота проведена ще Міністерством довкілля і були видані висновки по верхнім і нижнім воротам, відповідно опрацьовувались і направлялись.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Пані Ірина Черниш, можете вимкнути свій мікрофон, будь ласка?

БОНДАРЕНКО О.В. Віталію Зіновійовичу, я кажу зараз про взагалі практику оцінки впливу на довкілля на плановану діяльність, яка буде здійснюватися або здійснювалася на території Карпат, Карпатського регіону.

КІНДРАТІВ В.З. Дивіться, станом на сьогодні у нас по майбутнім планам нема розуміння.

БОНДАРЕНКО О.В. Ні, не по майбутнім, по тим оцінкам впливу на довкілля, що вже здійснювалася, вже була здійснена. Об'єднання практики. Об'єднання практики і зроблення масиву даних і інформації щодо єдиного підходу для оцінки впливу на довкілля на території цього регіону.

КІНДРАТІВ В.З. Олег Володимирович, ми будемо вважати, це ваша настанова нам, на це звернути додаткову увагу, і ми напрацюємо, і пропрацюємо цю історію, якщо можна.

БОНДАРЕНКО О.В. Дякую.

І друге питання у мене. Віталій Зіновійович, ми з вами чітко розуміємо, що до процедур оцінки впливу відноситься не тільки оцінка впливу на довкілля, а ще й стратегічна екологічна оцінка. І я дуже дякую. До речі, хотів би в черговий раз подякувати попередньому скликанню парламенту за прийняття цих двох прогресивних законів про оцінку впливу на довкілля і стратегічну екологічну оцінку. По виконанню цих законів і по виконанню цих вимог європейських євродиректив в тому рахунку оцінюється спроможність нашої країни по доєднанню до Європейського Союзу по виконанню європейських вимог і стандартів.

Тож стратегічна екологічна оцінка. Я хотів би нагадати, що у 2022 році, в липні, через ініціативу, наскільки мені відомо, з боку уряду з Закону «Про стратегічну екологічну оцінку» було виключено обов'язки щодо стратегічної екологічної оцінки в плані відновлення розвитку регіонів у плані відновлення

та розвитку територіальних громад. Звісно, це робилося в розпал повномасштабного вторгнення, на початку повномасштабного вторгнення фактично, у 2022 році в липні, коли ми сподівалися, що ми швидко перейдемо до такого повноцінного відновлення. І, я так розумію, що суть цієї ініціативи покладалася в тому, щоб не стримувати жодним чином в короткий період здійснити відновлення і розвиток територіальних громад.

Станом на зараз ця норма існує. На вашу думку, як профільного заступника міністра, чи ця норма відповідає зараз нашим європейським зобов'язанням? І чи в даному випадку, в конкретному випадку, якщо цю норму перекласти на відносини, які ми сьогодні розглядаємо, чи вона не заважатиме належній стратегічній екологічній оцінці діяльності на території всього регіону Карпат?

КІНДРАТІВ В.З. Дякую, Олег Володимирович.

Так, ця проблематика була і піднімалася на зустрічах і консультаціях з європейською стороною. Ми розуміємо, що цей відступ, він на сьогодні перебивається необхідністю проведення СЕО для комплексних ... *(Не чути)* розвитку територій. Тому для нас це вважається як збалансований підхід. В той же час детальні плани території по Карпатському регіону, про який ми зараз ведемо розмову, вони проходили відповідну стратегічну екологічну оцінку, і наразі, здається, теж якісь є, які проходять її.

БОНДАРЕНКО О.В. Але я кажу в даному випадку не тільки про цей кейс, але й про взагалі плани відновлення і розвитку регіонів, відновлення та розвитку територіальних громад. Чи не вважаєте ви, що нам відповідно до тих зобов'язань, які ми на себе прийняли, варто було б переглянути підхід і, можливо, виключити цей відступ Закону «Про стратегічну екологічну оцінку»? Яка думка міністерства?

КІНДРАТІВ В.З. Олег Володимирович, ці плани, вони є частиною і складовою комплексних планів розвитку територій. А ці комплексні плани розвитку територій, вони вже проходять стратегічну екологічну оцінку. Тобто це, по суті, позиція на сьогодні міністерства.

КОЗЛОВСЬКА Н.В. Олеже Володимировичу, дозволите?

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Так, будь ласка. Пані Козловська, заступниця міністра Міністерства розвитку громад та територій.

КОЗЛОВСЬКА Н.В. Дякую, Іванно Орестівно. Вітання, Олеже Володимировичу. Дякую за надане слово і за запрошення.

Я б тут хотіла підтримати пана Віталія Кіндратіва в контексті того, що ініціатива уряду в 22-му році, коли було виключено зазначені документи з відповідної екологічної оцінки, вони полягали в тому, що вони більш несуть аналітичний характер. Після деокупації Київської, Чернігівської і відповідно Харківської областей необхідно було зробити аналітику стану речей по відношенню до територій. Тобто ці плани – це документ, вони більш аналіз характеру пошкоджень для того, щоб сформувавши бачення відновлення можливе, тобто на що необхідно сконцентрувати увагу в кожному населеному пункті. Чи це Бородянка і це житло, чи це, до прикладу, Мощун й інша ситуація, чи це Чернігівська область і мова йде про дороги, з акцентом на дороги. Тобто це документ трохи іншого змісту, і відповідно вже документи верхнього рівня, вони проходять стратегічну екологічну оцінку. А цей аналітичний документ аналізу стану речей, як на нашу думку, він не підлягає такій аналітиці, тому що він трохи має інший підтекст.

БОНДАРЕНКО О.В. Дякую за пояснення, Наталія Вікторівна. Але в законі немає виокремлення саме тих громад, які потерпали від окупації або знаходилися на територіях бойових або прогнозованих бойових дій. В законі

Йдеться мова про всі регіони, про всі територіальні громади. Чи не вважаєте ви тоді необхідним внесення змін до закону в частині саме визначення особливих умов особливих громад? Тому що у нас закінчиться воєнний стан, дай боже, як можна скоріше, але ця норма закону буде продовжувати діяти саме в такому вигляді.

КОЗЛОВСЬКА Н.В. Дякую, Олеже Володимировичу.

Можливо, потребує уточнення, тому що там є в законі вище визначення про те, на кого розповсюджується, на які території розповсюджується обов'язковість розроблення такого документа, для кого вони є обов'язковими, а для кого вони є добровільними. Тому, можливо, для того, щоб уникнути ось таку ситуацію, про яку ви говорите, можна в подальшому, її просто необхідно уточнити.

БОНДАРЕНКО О.В. Ми будемо просити вас опрацювати це питання.

КОЗЛОВСЬКА Н.В. Окей.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Я думаю, що якраз ми могли би теж зазначити це в нашому спільному рішенні, звернутися до Кабміну ініціювати такі зміни з огляду на оцю частину дискусії, яку ми щойно проговорили.

БОНДАРЕНКО О.В. Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Бачу, пані Юлія, що ви хотіли запитати, підняли руку. Але зараз, одну секунду. У мене тоді уточнення до колег із обох міністерств. Щойно я вже згадувала цю нову постанову експериментальну, ухвалену 20 березня, і порядок її реалізації, в якому взагалі в кількох пунктах взагалі прибрана необхідність надання містобудівної документації для будівництва енергетичних об'єктів. А це

означає, що зникає потреба проводити стратегічну екологічну оцінку. Чи не вважаєте ви, що насправді це є прямим порушенням наших євроінтеграційних зобов'язань зокрема і вже діючого закону так само в рамках цього експерименту, що необхідно провести все-таки поновлення... Окей, затвердити зміни до цього порядку, які би гарантували проведення принаймні стратегічної екологічної оцінки на всіх територіях при відбудові, чи там, новобудові енергетичних об'єктів.

Пане Віталію, пані Наталія, хто хоче відповісти? Я знаю, що цей документ погоджувався, він був ухвалений, але нібито з доопрацюванням. До речі, потім доопрацьовувався двома міністерствами, і наскільки мені відомо, остаточна його версія не була надана Урядовому офісу з питань координації європейської і євроатлантичної інтеграції для їхнього аналізу. І, власне кажучи, ніхто не помітив того чи, власне, не подав зауваження стосовно відміни частини наших екологічних євроінтеграційних зобов'язань.

КОЗЛОВСЬКА Н.В. Іванна Орестівна, якщо дозволите, я почну, а колеги тоді з Міненерго тоді підхоплять.

Міністерство було на узагальненні загального документа, про який ви наразі говорите. Пунктом 6 постанови зазначено, що процедури та особливості, визначені цим порядком, застосовуються виключно до здійснення заходів комплексних планів стійкості, в тому числі зі змінами та доопрацюванням визначених законодавством вимог щодо забезпечення безпеки в частині пожежної, техногенної, екологічної охорони праці, для недопущення загрози життю та здоров'ю людей. Тобто про що це говорить? Що всі об'єкти, які реалізуються в рамках плану стійкості, вони проходять обов'язково всі вимоги, які стосуються екологічної складової і в тому числі стратегічну екологічну оцінку. Тому в пункті нижче, де зазначено, без чого неможливо, не зазначено, що стратегічна екологічна оцінка не проводиться, тобто вона є обов'язковою. Я хочу, щоб ми всі це мали на увазі. І це стосується до об'єктів як захисту критичної

інфраструктури (я просто зазначу, про що йде мова саме в цьому документі), це захист критичної інфраструктури, захист об'єктів генерації і захист об'єктів водопостачання і водовідведення. Тобто мова йде про захист і мова йде про те, що стратегічна екологічна оцінка є обов'язковим до кожного типу об'єктів, який йде по тексту нижче.

Якщо мої колеги з Міненерго хочуть щось додати в цьому контексті, можливо, але це прийдеться робити абсолютно всім.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. А чи є що додати міністерству? Будь ласка, пане Анатолій.

КУЦЕВОЛ А.А. Дякую, шановні колеги. Хотів би коротко пояснити про плани стійкості. У нас два ключові блоки щодо планів стійкості: це будівництво фортифікаційних елементів, тобто це укріплення на об'єктах, які є, і друга частина – це там, де можливо відновлення генерації і встановлення малої генерації Це когенераційні установки, блочно-модульні котельні. Я просто про типи робіт, які зараз передбачені до цього опалювального сезону, щоб ніхто не думав, що це іде якесь велике будівництво якихось великих проєктів. Ми свідомі того, що це процес, який триває до початку жовтня, це мета саме безпосередньо планів стійкості. Все, що інше виходить за рамки, це, безумовно, має бути і стратегічна екологічна оцінка, і оцінка впливу на довкілля. Жодних інших об'єктів у нас навіть на порядку денному немає для будівництва. Неможливо побудувати нові об'єкти генерації за шість місяців в таких масштабах.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Ми знаємо умільців, хто вміє будувати такі, окремо, наприклад, ставлячи фундаменти, а потім окремо кажучи, що це окрема споруда, але ми до цього ще повернемося.

Пані Юля.

КУЦЕВОЛ А.А. І, Іванна Орестівна, якщо дозволите, я тоді додатково уточню з точки зору Міністерства енергетики. Міністерством енергетики плани стійкості погоджені виключно для компаній, наша частина, всі інші процедури... ми ніяких інших процедур не змінюємо. Це, що стосується... Регіони подали плани по посиленню когенераційним установкам і де, можливо, в містах і точки приєднання, вони, безумовно, мають відповідати всім вимогам. І друга частина – це блочно-модульні котельні. Так само локації, це ті самі локації, які були визначені раніше містами.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Тобто немає нових місць. Правильно я вас почула?

КУЦЕВОЛ А.А. Немає нових місць. Це ті самі раніше визначені локації. Мета – це мати необхідний резерв для того, щоб піти в зиму. Це не нові види генерації. Тут акцент на тепло, на захист, і там, де можливо, посилення елементів передачі. Все, більше інших елементів в цій частині нема.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую. Дякую, пане Анатолій.

Будь ласка, пані Юлія.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Іванна Орестівна, дякую. Колеги, в мене є дуже таке швидкий бриф, запитання до Віталія Зіновійовича. В кейсі Руна оцінка впливу на довкілля фактично проходила по salami slicing, поетапне подрібнення реалізації проєкту. В той же момент, коли були анонсовані результати розгляду, міністерство говорило про те, що будуть переглядати, щоб не було обходу, там ризиків обходу змісту екологічної процедури. Цікаво, чи є напрацювання відповідні? Дуже важливо, щоб оцінка впливу на довкілля відбувалася комплексно, це і побудова вітряків відповідно, і лісові дороги, і ЛЕП, це надважливо. Тому дуже хотілося почути відповідь, чи

працює міністерство стосовно того, щоб не було таких ризиків обходу змісту екологічних процедур?

Дякую.

КІНДРАТІВ В.З. Дуже дякую.

Ми, дійсно, вивчили весь досвід, який ми пройшли з попереднім кейсом. І наразі ми дописуємо проєкт закону, в нас стоїть термін 27.04 представлення проєкту закону міністру. Тому я думаю, що ми після цього будемо запускати його на зовнішнє погодження і направляти на парламент.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Без екологічних ризиків?

КІНДРАТІВ В.З. Що-що?

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Без екологічних ризиків?

КІНДРАТІВ В.З. Якщо Господь буде добрий, то без.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Добре. Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, колеги.

Чи є ще в когось із членів комітетів запитання, коментарі?

Я думаю, що ми тоді можемо перейти до обговорення наступного питання: проблематики проведення інвентаризації інвестиційних проєктів у сфері відновлюваної енергетики та шляхи вирішення. Серед тих відповідей, які ми отримали на попереднє наше рішення, там було, ішлося про те, що немає такого розуміння цих інвестиційних проєктів, може, воно вже зараз з'явилося. Можливо, ми би почали тоді з Міністерства енергетики, пане Анатолію, з вас. І тоді перейшли до пані Наталії.

КУЦЕВОЛ А.А. Дякую, колеги.

Шановна Іванна Орестівна, для розуміння про інвестиційні проекти.

Перше, що ми почали формувати каталог інвестиційних проектів, частина з яких спрямована на розвиток відновлюваних джерел енергії. Наші пріоритети, безумовно, так, як вже є озвучено, є пріоритети у великій генерації, якою є атомна генерація. Це розвиток малих модульних реакторів, це все державні компанії, тобто це не приватний сектор.

На сьогоднішній день у нас каталог, який нами зібраний, це ініціативи державних компаній у сфері, які стосуються відновлюваних джерел енергії, це вітрова генерація, система зберігання енергії, розподілення генерації, мікромережі, реалізація мережевої інфраструктури і створення рішень для відновлюваних джерел енергії. Фактично у нас ідеться про портфель проектів, який може бути профінансований в першу чергу міжнародними фінансовими організаціями, частково донорами, там, де вони бачать в цьому потенціал, і окремо партнерами, але знову з залученням партнерського зовнішнього фінансування.

На сьогоднішній день наш портфель, який ми маємо по блоку відновлюваної енергетики, це лише три проекти, які ми маємо, це ДП «Нафтогаз Біоенергія» з однією установкою зберігання енергії для ДП «Нафтогаз-Енергосервіс». Два вітрових проекти, це «Березівка» потужністю 57,6 – Одеська область і «Березівка 2», це потужність 90 мегават – і це Миколаївська область. Це все, що можна сказати про вітрову.

З чого ми почали роботи. З огляду на те, що у нас зараз іде процес оновленої енергетичної стратегії, це буде окремий предмет для обговорення і як вона має подаватися і наскільки вона буде проаналізована всіма. Енергетична стратегія має запровадити принцип енергетичної самодостатності кожного окремого регіону. І ця енергетична самодостатність має також проходити безпосередньо через стратегічну екологічну оцінку в майбутньому. Це не швидкі рішення, це довготривалий процес.

Що стосується розподілу між державою і приватним сектором, то ми бачимо для себе визначення стратегічних напрямів для інвестиційних проєктів в межах напрямків розвитку енергетики в самій стратегії.

Друге. Це нормативно-правова база для відновлюваних джерел енергії, про ту, про яку ви вже зазначили в пункті першому порядку денному. Всі інші такі поняття як аналіз проєктів на їх екологічну експертизу, на нашу думку, вони мають вже враховувати поточне законодавство на етапі їх розробки. Все, що ми беремо, ми беремо до нашого розуміння це потужності і здатність їх приєднувати в межах конкретного регіону. Тобто нам потрібна мапа з точки зору Міненерго потужності в кожному окремому регіоні. Друга частина, які типи генерації там будуть присутні, в межах якого співвідношення. І третє – це здатність їх приєднувати до мереж. Відповідно, виходячи з такої логіки, далі починається розбудова інвестиційних проєктів як ідей, які можуть бути запропоновані: а) державному сектору, б) приватному секторі. І це над чим ми зараз почали працювати з точки зору побудови так званого інвестиційного атласу. В минулому році вже була первинна ідея, але інвестиційний атлас вийшов просто як перелік побажань, а не комплексне бачення розвитку кожного окремого регіону.

Безумовно, екологічна частина, повторюся, експертизи цих проєктів, вона має бути перед етапом, як будь-який комерційний проєкт. Всі проєкти МФО, які ми подаємо, в обов'язковому порядку враховують екологічну експертизу і не можуть порушувати норми законодавства. Навіть якщо воно не передбачено в нашому законодавстві, то наші партнери з банків так само дивляться на це через призму міжнародного законодавства і стандартів цих фінансових інституцій.

Можливо, очікувалося щось більше про шляхи, але ми бачимо, що це глобальне питання, спочатку, як має виглядати енергетична... взагалі система енергетики в країні в першу чергу.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пане Анатолію. Я сподіваюся, що ваша позиція підтримується іншими міністерствами, що якраз екологічна експертиза має передувати інвестиційним проєктам. Бо насправді попередній досвід говорить про те, що інвестиційні проєкти в галузі відновлюваної енергетики на Закарпатті реалізуються всупереч відсутності експертиз, там дробляться проєкти, це потім визнається як проблема міністерством. Але, разом з тим, дається позитивна оцінка впливу на довкілля, про яку пані Оксана згадувала. І мені би хотілося, щоб ми уникали такої практики. І те, що пан Олег говорив, коли йдеться про узагальнення практики, то цього елементу, такого постфакторного, згоди на порушення де-факто цього природоохоронного законодавства, мені би не хотілося бачити в цій узагальненій практиці. Я думаю, що тут колеги з екологічного комітету повністю погодяться.

Чи, пані Наталю, ви хотіли би щось додати від Міністерства розвитку громад і територій?

КОЗЛОВСЬКА Н.В. Так, Іванно Орестівно. Якщо дозволите, дещо додам, але це не стосується саме інвестиційних проєктів. Ми тут концентруємося більше на роботі, яка пов'язана з розподіленою теплогенерацією, і відповідно резервними джерелами живлення для об'єктів тепло- і водопостачання. Тобто це не можна сказати, що це є інвестиційний проєкт. Тобто про що йде мова? Мова про заміну на об'єктів теплової генерації потужністю більше ніж 20 ват в альтернативній, скажемо так, потужності, яка передбачає встановлення блочно-модульних котелень. І станом на сьогодні вже так як котелень встановлено на 488 мегават, і відповідно ми маємо потребу в 1704 мегавата ще. І це відповідно аналіз всієї території України теплової генерації, яка перевищує 20 мегават кожна. Це перший напрямок, по якому ми йдемо. І відповідно ми маємо там чітке розуміння, де необхідно встановити, в якому населеному пункті таку альтернативу теплової генерації.

Що стосується резервних джерел живлення об'єктів тепло- і водопостачання, то тут мова йде про встановлення на таких об'єктах генераторів для забезпечення безперебійного енергоживлення конкретного об'єкту. Тобто це також за своєю суттю не є інвестиційним проектом. І ми чітко розуміємо, що сьогодні вже встановлено таких генераторів на майже 394 мегавати. І станом на сьогодні ще є потреба в 328. Якщо говорити, як це розділяється по підприємствах, то питне водопостачання, водовідведення – це 206 мегават потреба, а підприємства теплопостачання – це 122 відповідно мегавати таких об'єктів.

Тобто ось, в принципі, ми працюємо за таким сценарієм, який передбачений і планом стійкості, для того, щоб у разі, якщо не буде забезпечена або будуть перебої з загальною системою генерації, щоб об'єкти критичної інфраструктури в такому контексті мали можливість функціонувати і забезпечувати відповідно свою функцію на тій території, де вони знаходяться.

Іванно Орестівно, у мене все.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пані Наталія.

У мене насправді 1001 питання, але яке не стосуються нашого порядку денного. Тому не буду займати час своїх колег.

Чи, колеги, з точки зору проблематики проведення інвентаризації інвестиційних проектів у сфері відновлюваної енергетики, у вас є якісь питання до пані Наталії, до пана Анатолія, можливо, є що додати колегам, чи пану Олександрю, чи пану Віталію з Міністерства економіки? Все-таки того міністерства, яке десь відповідає за інвестиції, наскільки я розумію, розподіл повноважень. Немає що додати?

Колеги члени комітету, члени комітетів, чи є якісь питання тут?

Можливо, підводячи ризику під цими кількома питаннями... А я не знаю, чи колеги з енергетичного комітету таки підключилися. Бо в нас було заявлено кілька колег, але я не бачу всіх, хто включений онлайн. На даному

етапі немає, да? Я питалася, чи є Герус, хоча він заявлявся, що буде, але поки що не було.

Колеги, просто підводячи таку проміжну риску між цими питаннями, які ми вже розглянули, я би ще хотіла звернути увагу уряду, можливо, зокрема якщо є ще віцепрем'єр з євроінтеграції, не знаю, чи є пан Тарас.

КАЧКА Т.А. Уважно слухаю.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Є, да.

Пане Тарасе, я що хотіла звернути увагу. Є інформація про те, що зараз Європейський Союз буде переглядати директиву про шум і вплив шуму від вітрових електростанцій, і якраз завдання шкоди здоров'ю людей. І в результаті буде переглядати свої підходи до того, де можливо встановлювати вітрову генерацію і таке інше. То в мене питання: чи взагалі в цьому контексті на такому ранньому етапі зараз Україна бере участь у якихось обговореннях з Європейським Союзом, чи поки що ні, чи ми просто чекатимемо, поки будуть якісь рішення? Це перше.

І по-друге, чи відповідно ми слідкуємо достатньо за цими рішеннями для того, щоб їх відображати відразу в наших підходах, в тому числі для охорони здоров'я наших людей, нашого населення, наших громад, можливо, з підключенням Міністерства охорони здоров'я до цього процесу теж?

КАЧКА Т.А. Такі дуже стратегічні питання. В нас всі... в нас є досвід по багатьох інструментах, які обговорюються в Європейському Союзі щодо прямої участі, і будь-яких суб'єктів від уряду до приватних суб'єктів в обговореннях і в прийнятті рішень, тому я думаю, що це теж можна заохочення до всіх учасників нашої зустрічі брати участь у цих обговореннях, вони є і від комісії на стадії формування директиви комісії. Тому абсолютно можна цей досвід зробити. Тобто я не бачу тут конкретно якоїсь там задачі, щоб ми ставили зараз, у нас є своя національна політика, то

якщо є інтерес спільний від парламенту, від уряду висловити свою позицію, у нас є для цього інструменти, є досвід.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую.

Я, власне кажучи, про дуже уважне слідкування і врахування вже на етапі планування нашого законодавства врахування цих потенційних наслідків і обмежень, які можуть бути пов'язані з цими наслідками для здоров'я людей. Я про це.

БОНДАРЕНКО О.В. Тарасе Андрійовичу, якщо можна, доповнення до запитання Іванни Орестівни. Питання шумового забруднення взагалі як одне з наших єврозобов'язань воно протягом довго часу кочує, вибачте за таке слово, від одного міністерства як відповідального до іншого міністерства. У різних випадках, різних ітераціях це було Міністерство захисту довкілля, Міністерство розвитку громад, складові Міністерства розвитку громад, які відповідальні за транспорт. Станом на зараз, як свідчить оцінка, наскільки я пам'ятаю виконання наших зобов'язань у цьому питанні, ми суттєво не просунулися в частині імплементації директиви по шумовому забрудненню. У мене велике прохання все ж таки визначити відповідального за це питання і все ж таки продовжити цей рух.

КАЧКА Т.А. Тут все досить чітко. Це одна з бенчмарок по шуму, те, що ми представляли у комітеті, вони так само повністю відображені в Національній програмі адаптації. Ну, все тут...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. І на коли вони плануються, внесення урядом, виконання їхнє?

КАЧКА Т.А. На 2026-2027-й рік. Тобто, в принципі, це досить короткі строки, тобто там немає нічого такого надзвичайного.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Наскільки я пам'ятаю, то до 2027 року...

БОНДАРЕНКО О.В. Дякую ще раз.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Наскільки я пам'ятаю, до 2027 року...

КАЧКА Т.А. Не все. Запитання вже з набранням чинності законів, там ми ж ставимо задачу не подати, а схвалити...

БОНДАРЕНКО О.В. Просто саме такого закону, наскільки я пам'ятаю, в плані законопроектних ініціатив від уряду немає. Тож ми очікуємо тоді...

КАЧКА Т.А. Тут дійсно... ще немає.

БОНДАРЕНКО О.В. Да, ще, план, яким ми користуємося як комітет Верховної Ради станом на зараз. Тоді ми його очікуємо впродовж цього року.
Дякую.

КАЧКА Т.А. Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую.

Колеги, наступне наше питання – це те питання, якщо пригадуєте, що викликало суттєвий резонанс під час обговорень на нашому виїзному засіданні. Це питання правового статусу фундаменту як окремої самостійної споруди при будівництві вітрових електростанцій та шляхи відновлення порушених прав в результаті незаконної діяльності представників Державної інспекції архітектури та містобудування України.

Хочу поінформувати наших колег і всіх присутніх про те, що спочатку ми отримали від ДІАМу, по-перше, ми чули керівника ДІАМу на нашому

спільному засіданні, який здивував усіх, зазначивши, що фундамент – це є окрема споруда і вона відділена від будівлі чи від іншого якогось об'єкта, який може бути на ній встановлено, це перше. Після того ми звернулися, на виконання наших рішень ми звернулися за роз'ясненням письмовим до ДІАМу стосовно цієї позиції. ДІАМ нам відповів про те, що не знає, як це трактувати законодавство треба, тому мусить дочекатися відповіді і роз'яснень від Міністерства розвитку громад та територій України.

Паралельно ми від міністерства, і я дякую міністерству, отримали чітке роз'яснення, що, очевидно, фундамент не є ніякою окремою спорудою і це визначено чітко в законодавстві, він не може бути відділений від того об'єкта, який на ньому встановлений. Тоді нам довелося от з паном Олегом ще раз звернутися спільно до ДІАМу, надавши роз'яснення міністерства, бо напряду, видно, ДІАМ з міністерством погано спілкується, то треба, щоби кілька комітетів залучилися до цієї розмови. Нам довелося надати цю інформацію, після того ДІАМ сказав: о, дякую, що ви нам сказали, ми тепер будемо враховувати це в наших подальших рішеннях.

Я вважаю, що точно частиною нашого з вами рішення сьогодні, колеги, обов'язково має бути звернення до міністерства, вони можуть проводити перевірку дотримання законності, от, власне, попередніх рішень ДІАМ по фундаментах. І я хотіла би, щоби ми це обов'язково там, це є в нашому проєкті рішення спільного комітету, щоби ми це обов'язково внесли і відслідкували далі. Але тепер, я сподіваюся, що ДІАМ, уже зазначивши письмово, що вони це розуміють, як трактувати законодавство, далі не буде допускати таких помилок.

Але в цьому контексті хотілося би зараз почути власне, пані Наталю, позицію міністерства. Я так загально її окреслила, може, є що додати. Я знову ж таки хочу подякувати міністерству за цю позицію. А потім почуємо представника Державної інспекції архітектури і містобудування.

КОЗЛОВСЬКА Н.В. Дякую, Іванно Орестівно.

Якщо говорити про правову основу визначення, то ДБН основні фундаменти будівель і споруд говорить про те, що фундамент – це підземна частина споруди, і вона не має самостійного функціонального призначення, і не може окремо експлуатуватися, і не є конструктивно звершеним об'єктом. Тому, в принципі, наша позиція є незмінна. Об'єкт повинен бути, функціонувати цілком. Це так само, як лікарня не може функціонувати без обладнання. І фундамент не може функціонувати без встановлення йому обладнання для тих цілей, для яких він призначений. Тому відповідну позицію міністерство сформувало і направило всім зацікавленим органам для обов'язкового врахування в роботі.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Як я сказала, я думаю, що всі колеги підтримають, що ми будемо звертатися до міністерства щодо проведення перевірки попередніх рішень ДІАМ якраз в контексті дотримання такого підходу, який там гарантується ДБН, що фундамент не є окремою спорудою, а є частиною, підземною частиною споруди, яка вже там несе якийсь певне функціональне призначення.

Будь ласка, чи є в нас представник ДІАМ зараз і хто саме? Вибачте, я...

НОВИЦЬКИЙ О.В. Доброго дня, Іванно Орестівно, Олеже Володимировичу. Голова ДІАМ Олександр Новицький виступає.

В принципі, по суті сказаного додати нема чого, тому що дійсно позиція міністерства була сформована, доведена напряду, без комітетів. І, власне, це нормальний робочий процес, коли ми звертаємося щодо роз'яснення, тому що це виключно компетенція міністерства надавати роз'яснення щодо питань законодавства в сфері містобудівної діяльності.

Власне, ця позиція була доведена до ДІАМ, врахована в подальшій роботі. За останній час після комітетських слухань на виїзному комітеті випадків побідних повідомлень щодо реєстрації права на виконання будівельних робіт на фундаменти будь-яких будівель і споруд не надходило,

тому це були одиничні випадки і вони далі не фіксуються. Але позиція буде врахована так чи інакше, тому що це орган, що формує політику у сфері містобудування.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Я дякую, пане Олександр, що ви нарешті визнали об'єктивну реальність. Насправді просто здоровий глузд говорить про те, що це не може бути окрема споруда, але вам потрібно було отримати з нашою допомогою, я тут дякую всім колегам, хто долучився до отримання цієї однозначної відповіді, що фундамент не може бути частиною... окремою, вірніше спорудою, а є частиною загальної споруди.

Тому разом з тим я не дуже розумію, якщо чесно, що для того, щоб це усвідомити, потрібна була додаткова позиція міністерства. Тому сподіваюся, що у ДІАМ будуть спроможності надати аргументовані взагалі пояснення, чому раніше використовувався інший підхід, і якщо це було всупереч закону, а я підозрюю, і всупереч нормам, всупереч політиці, всупереч процедурам, то хтось понесе відповідну відповідальність за ті порушення, які були вже здійснені. А ми розуміємо, що порушення були вже здійснені, і надіюся, що більше цього не повториться.

Колеги, чи, може, з цього питання є якісь ще коментарі колег? Але я вважаю це нашим з вами конкретним досягненням, конкретною перемогою, що, власне, поспілкувалися двоє...

_____. Пані Іванно, ми пам'ятаємо всі засідання, і ми пам'ятаємо, як зухвало ми отримували які відповіді, як це було все цинічно. Це взагалі було якесь... якийсь цирк на дроті це був. Зараз все на свої місця стало, і це дуже гарно, це наша робота з вами.

Дякую.

БОНДАРЕНКО О.В. Дійсно, я хотів би дати високу оцінку саме парламентському контролю з боку двох комітетів. Дійсно, це приклад того, що коли за рахунок парламентського контролю, за рахунок своєчасного втручання з боку парламенту все ж таки стає все на свої місця. І дякую не тільки комітетам безпосередньо, але й секретаріатам комітетів за ту плідну роботу, яка була проведена. Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Ми точно без секретаріатів би не справилися. Ми дуже цінуємо їхню роботу і їхню підготовчу роботу для того, щоб ми могли правильно і сформулювати питання і проблеми, і подивитися глибше.

Будь ласка, пані Юля, у вас був якийсь коментар чи запитання.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. У мене дуже швидкий, да, коментар. Я також хотіла б нагадати, що тоді і екологічна інспекція не побачила порушень в цьому. Я думаю, що тут треба і до однієї, і до іншої організації звернути увагу на те, що треба враховувати всю відповідну інформацію і звертати увагу, якщо це дійсно порушення, то його треба бачити.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Тобто ви пропонуєте, пані Юля, щоб я правильно там підвела підсумок цього обговорення, щоб ми внесли також у наш проєкт рішення якісь конкретні настанови до ДЕІ теж.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Я вважаю, що і ДЕІ також, вони ж не побачили відповідно...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Якраз ми будемо зараз обговорювати про Державний екологічний контроль.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Давайте просто в робочому порядку ми його пропишемо.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Да, і тут ми якраз можемо прописати. Дякую, колеги.

Чи є ще якісь коментарі? Нема. Тоді можемо переходити...

_____. В мене. Я хотіла сказати, що я також щиро рада. Доброго дня, колеги. Щиро рада... Все ж таки ви вияснили, бо пам'ятаю, як я задавала це питання, чи може обладнання працювати без фундаменту, знаєте, коли стояло питання не тільки про фундамент. Тому я рада, що наші органи вже знають, що так неможливо робити.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пані Олено.

Бачу, пані Оксана Станкевич-Волосянчук, рука піднята. Будь ласка.

СТАНКЕВИЧ-ВОЛОСЯНЧУК О.І. Дякую. Мені здається, що тут треба ще поставити питання про профпридатність людей, які заявляли про те, що процедура проходила абсолютно правильно, і мова йде і про ДІАМ, і мова йде також про Закарпатську екоінспекцію. Це перше.

А по-друге, хто відповідь за те, що без оцінки впливу на довкілля зараз уже стоять фундаменти? Хто за це відповідь? Хто понесе за це відповідальність? Пан Новицький, пригадую, казав про те, що він готовий до будь-яких судів. Він досі на посаді.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Тому, пані Оксана, ми хотіли б, щоб міністерство перевірило роботу органу з тим, щоб ми отримали відповідно результати цієї перевірки. Я думаю, що цілком вірогідно, що ми могли б так само аналогічно звернутися і до Міністерства економіки щодо перевірки в

цьому контексті роботи ДЕІ, і тоді на основі отриманої інформації ми з вами... ми з іншими колегами як народні депутати ми можемо подати і конкретні запити до правоохоронних органів.

А питання стосовно профпридатності хотілося б, щоб урядовці вирішували вже відповідно і робили свої висновки з того, що вони чують, і з того, що вони бачать. Але я хотіла б побачити ще повний перелік даних як результатів цих перевірок і після того вже формулювати наші звернення до відповідних органів.

Колеги, я думаю, що ми можемо якраз переходити до питання скасування мораторію на проведення планових і позапланових заходів державного екологічного контролю.

Може, пане Олеже, якраз це там пряма більше відповідальність якраз вашого комітету.

БОНДАРЕНКО О.В. Дійсно, це не тільки пряма відповідальність нашого комітету, але це й постійна біль нашого комітету – питання мораторію, який був введений на початку повномасштабного вторгнення. 303 Постанова, наскільки я пам'ятаю, яка вводили обмеження на приведення планових та позапланових перевірок на території, всієї території нашої країни. І звісно, це стосувалося не тільки питань державного екологічного контролю, але й інших питань, перевірок органами державного контролю та нагляду.

Відверто кажучи, ми неодноразово ставили, принаймні наш комітет, я не знаю випадків, коли інші комітети ставили це питання на своїх засіданнях, але наш комітет неодноразово, мінімум тричі, вже ставив на своєму засіданні питання про звернення до Кабінету Міністрів України стосовно відновлення повноцінного державного екологічного контролю на території нашої країни, звісно, якщо в цьому є необхідність, є достатня оцінка ризиків надання шкоди завдяки такому контролю, хоча я не бачу такої оцінки, таких ризиків,

стосовно уникнення впливу на бізнес, який розташований на територіях активних бойових дій або територіях, які потерпали від окупації ворогом.

Але ми з вами маємо розуміти, що вся інша територія нашої країни продовжує розвиватися, дякуючи населенню нашої країни, мешканцям нашої країни, дякуючи незламному бізнесу, який дає можливість наповнення нашого бюджету і розвитку нашої економіки. Але робити сірі або чорні зони в питаннях регулювання законодавства, фактично виключати таку важливу ланку, як державний контроль за діяльністю бізнесу, діяльністю державної влади, фактично перетворювати декілька контрольних органів на органи, які не виконують свої функції, і неодноразово ставилося питання про те, що вони неповноцінно здійснюють свою діяльність відповідно до діючого законодавства, і фактично у нас в цій сфері відбувається квазізаконодавче регулювання, то ми неодноразово наполягали перед урядом на тому, що все ж таки питання державного контролю і державного контролю в сфері захисту довкілля, природоохоронного контролю, воно було відновлене. І ті факти, які ми знаємо і чуємо не тільки від мешканців, а перш за все ми спілкуємося з територіальними громадами, ми знаємо, наскільки потерпають територіальні громади від відсутності належного екологічного контролю, ми бачимо випадки, коли відсутність належного державного екологічного контролю призводить до того, що недоброчесний бізнес, і я в даному випадку кажу в цілому, в цілому по країні, навіть не відносно до цього кейсу, недоброчесний бізнес, на жаль, використовуючи таку прогалину у відсутності контролю, здійснює надмірне забруднення, засмічення і атмосферного повітря, і ґрунтів, і водних ресурсів нашої країни. І це, звісно, не впливає жодним чином під час воєнного стану на загальний стан довкілля нашої країни, на загальний стан тієї частини нашої країни, яка як знаходиться під впливом бойових дій, так і не знаходиться безпосередньо під впливом бойових дій і відповідно може відобразитися на стані і здоров'я, і життя нашого населення. І знову ж таки, і питання відновлення нашого довкілля, воно може ускладнитися через такий надмірний вплив, антропогенний вплив на довкілля.

Тож в черговий раз хотілось би почути думку з боку Державної екологічної інспекції стосовно цього питання, думку з боку відповідних органів, які формують політику в сфері державного контролю. І знову ж таки, не тільки в частині контролю з боку Державної екологічної інспекції, я думаю, що тут питання і державного контролю в сфері будівельної діяльності також варто підняти також.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Будь ласка, тоді ми запрошуємо, напевно, спочатку Міністерство економіки, довкілля і сільського господарства, потім Мінрозвитку громад, тоді ДЕІ.

Прошу, колеги, позиція.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Да, дякую, Іванна Орестівна.

Що стосується державного нагляду (контролю). Дійсно, питання державного нагляду (контролю), воно доволі таки складне і комплексне. Є те, що державний нагляд (контроль) має забезпечувати безпеку здоров'я, життя, здоров'я наших громадян, з другої сторони, там були певні прогалини в роботі саме різних екологічних інспекцій. І навіть те, що ми сьогодні почули по Державній архітектурно-будівельній інспекції, це не завжди було, робилися правильно. Тому був прийнятий, дякую Верховній Раді, був прийнятий законопроект 14030, який врегулював дуже багато питань державного нагляду (контролю), зробив нові підходи до питань державного нагляду (контролю), в принципі, це та відправна точка, де можна буде проводити заходи саме по державному нагляду (контролю) по нових правилах.

Разом з тим, 303-я Постанова Кабінету Міністрів України, вона не повністю забороняє проведення таких заходів, 303-я Постанова говорить, що заходи з державного нагляду (контролю) можуть проводитися за згодою

органу, що формує відповідну політику, це як та превентивна міра для того, щоб не було надмірного тиску на бізнес.

Що стосується безпосередньо Державної екологічної інспекції, то на сьогоднішній день наказ, є вже накази, які погоджені міністром, на проведення заходів, позапланових заходів з державного нагляду (контролю), Державна екологічна інспекція розпочинає свою роботу. І внесення змін до 303-ї Постанови саме буде ґрунтуватися на законопроекті 14030, який вже прийнятий Верховною Радою України, який змінює підходи до заходів державного нагляду (контролю), не тільки екологічної інспекції, а взагалі будь-якої інспекційної діяльності.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Але це ж не означає відміну мораторію. Правильно, пане Олександрє?

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Ми говоримо про те, що в 303-ю будемо вносити зміни відповідно до того, що був прийнятий законопроект 14030. Але на сьогоднішній день мораторій, він не є повністю заборона. Ще раз хочу наголосити, вам, Іванна Орестівна, Олеже Володимировичу, ви чудово розумієте, що на сьогоднішній день в нас немає повної заборони проведення заходів з державного нагляду (контролю). У випадку звернення інспекція може отримати погодження на проведення заходів з державного нагляду (контролю) за погодженням з органом, який формує політику. На сьогоднішній день такі... що стосується екологічної інспекції, такі дозволи надаються, і екологічна інспекція може проводити ці всі заходи.

Дякую.

БОНДАРЕНКО О.В. Олександр Васильович, але я хотів би вам нагадати, що Закон 14030, законопроект під номером 14030, зараз він, сподіваюсь, вже стане законом, він набирає чинності з дня, наступного за

днем опублікування, і вводиться в дію з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного указом Президента. Тобто весь час воєнного стану, який ми будемо ще не знаю скільки, ми не знаємо, скільки ми будемо ще знаходитись у воєнному стані, ми будемо відповідно до норм цього ж закону ми будемо регулюватися відповідно до 303 Постанови. І у нас нічого не зміниться, у нас абсолютно не зміниться нічого в частині планових перевірок.

Позапланові перевірки, хотілось би почути, скільки взагалі позапланових перевірок було здійснено в минулому році, якщо у вас є такі дані, наскільки це кореспондує із запитами з боку відповідних суб'єктів, які можуть ініціювати позапланові перевірки, і скільки в цьому році, і відповідна така ж кореспонденція, якщо, звісно, у вас є такі дані. Тобто питання відновлення державного контролю, воно чітко залежить від воєнного стану відповідно до прийнятого Україною законодавства за виключенням випадків, коли це буде виключено з 303 Постанови.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Дякую, Олеже Володимировичу, за запитання.

Що стосується 14030, то, дійсно, цей законопроект, він набуває чинності, як ви правильно сказали, з моменту завершення військового стану. Разом з тим ми вже працюємо над тим, щоб внести зміни в Постанову 303, адаптувавши її до цього законопроекту.

Що стосується кількості проведених перевірок, то тут я бачу є Дмитро Заруба, перший заступник Голови Державної екологічної інспекції, я думаю, що в нього є інформація про проведені перевірки, ефективність цих перевірок. Це питання Держекоінспекції. Тому, з вашого дозволу, хотів би надати йому слово.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Ми зараз надамо слово панові Дмитрові. В мене єдине ще уточнення, якраз з того листа, який пан Віталій Кіндратів

нам підписав, прислав від міністерства. Тут написано про цю Постанову 303, що в ній визначена можливість здійснення позапланових заходів державного нагляду і контролю на підставі рішень центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах (і тут я підкреслю) виключно за наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, а також для виконання міжнародних зобов'язань України.

Тут я хочу зрозуміти, коли і вся громадськість, і кілька комітетів Верховної Ради України б'ють у дзвони і кажуть, що є загроза для природоохоронних територій в конкретному регіоні, а це чомусь і далі не сприймається як підстава для позапланових перевірок. Я правильно розумію? Тобто що має статися, щоб тоді вже відповідно орган, міністерство, побачив цю загрозу, дав задачу ДЕІ? Чи як це тоді функціонує? Поясніть мені на хлопський розум, щоб я могла пояснити людям тоді.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Що стосується безпосередньо проведення позапланових перевірок, то Державна екологічна інспекція звертається... вбачається загроза, Державна екологічна інспекція звертається за дозволом до центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування політики, відповідно якщо ми зараз говоримо про Державну екологічну інспекцію, то це Міністерство економіки, довілля і сільського господарства, і міністерство надає дозвіл для проведення таких перевірок Державній екологічній інспекції. Тобто ця йде ініціатива від Державної екологічної інспекції, які вони отримують звернення чи в рамках рейдових перевірок, чи в рамках звернення на ЕкоЗагрозу. Вони отримують інформацію про необхідність проведення перевірок, надають цю інформацію, отримують дозвіл і виходять з перевіркою. На сьогоднішній день такі дозволи...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. А до ДЕІ хто може звернутися з тим, що відчуває загрозу?

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Будь-який громадянин, це можна робити через ЕкоЗагрозу...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Окей, значить ми як громадяни звернемося до ДЕІ, і, може, тоді ДЕІ помітить, і тоді ви дасте їм дозвіл провести позапланові перевірки. Видно так. Бо як комітет ми таких повноважень, я так розумію, що не маємо.

Пані Юлія. І потім, бачу, пані Олена Кравченко. Давайте, пані Юлія Овчинникова.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Я дуже швидко.

Олександр Васильович, а підстави для міністерства давати погодження на цей дозвіл, тут якраз про це говориться. Тому що дуже багато, наприклад, ДЕІ зверталось, міністерство не давало погодження. Чи є більш зрозумілі підстави для отримання погодження з боку міністерства?

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Підстави ті, які зазначила Іванна Орестівна.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Ви всі погоджуєте, ті, хто ДЕІ направляє?

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Якщо є інформація, яка говорить про загрози життю, здоров'ю, екологічному стану нашого довкілля, то тоді надаються дозволи. На сьогоднішній день, я ж говорю, що вже певна кількість дозволів, якщо не помиляюсь, біля 20 дозволів ми погодили, і ми зараз працюємо над рештою, які надходять до екологічної інспекції. Вони тут опрацьовуються в міністерстві і надаються відповідні дозволи.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. Все одно... підстав незрозуміло. Ну, я зрозуміла, це широкий... ми то розуміємо, як, але по факту не погодження йде по, наприклад, найбільш резонансних питаннях. Але я думаю, в робочому порядку будемо розбиратися далі.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Давайте так проговоримо, тому що я не можу сказати, що воно є, йде на погодження в резонансних справах чи не в резонансних справах. Є звернення, є відповідний розгляд, є управління, яке розглядає це звернення, готує свої пропозиції, приймаються рішення.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю. А в мене ще є одне доповнення. Я зараз закінчую, якщо дозволите вже додати до кінця. Якщо стосовно цього питання, я думаю, в процесі вже розберемося.

Шановні колеги, я хотіла додати, що дуже важливо окремо розглянути питання не тільки скасування мораторію, да, на перевірку виконання умов в ДЕІ, але й питання перевірок державних і комунальних підприємств. По тому кейсу, який ми безпосередньо обговорювали, да, і продовжуємо обговорювати на спільному засіданні.

Є, наприклад, у нас під час того кейсу, який ми проговорюємо, були вирубані праліси, да. І тут також важливо, щоб не порушували законодавство з боку державних і комунальних підприємств, зокрема, ДП «Ліси України». І ці факти порушень підтверджено конкретно судами, кримінальними справами, роботою ДБР, Спеціалізованої екологічної прокуратурою. Тобто дуже важливо, щоб була і наявність планових перевірок лісової галузі, яка була б одним із запобіжників від таких порушень.

Я дуже прошу зафіксувати це. Так, дякую.

КРАСНОЛУЦЬКИЙ О.В. Абсолютно підтримую, що в нас не може бути преференцій перевіряти тільки приватні підприємства, не перевіряючи державні або комунальні, перед законом мають бути абсолютно всі рівні.

Тому тут підтримується, що є звернення, там порушення по ДП «Ліси України» чи по національних природних парках, потрібно тоді перевіряти ці порушення. Абсолютно підтримую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Тобто нам все-таки потрібно, щоб ви ці загрози ідентифікували. Видно, ми одягнемо всі капелюхи також простих громадян України, зробимо чергові звернення до Державної екологічної інспекції, показавши ризики для загрози, можливо, на такі звернення і відповідно подальші дії ДЕІ ви дасте згоду як міністерство.

Будь ласка, пані Олена Кравченко. Представтеся, будь ласка, крім імені і прізвища. І тоді дамо заступнику голови державної інспекції слово.

КРАВЧЕНКО О.В. Доброго дня, шановні колеги. Олена Кравченко, директор міжнародної організації «Екологія-Право-Людина». Неймовірно щиро вдячна вам за виїзне засідання і за продовження роботи, що все ж таки ...*(Не чути)* робота.

І дякую, Олеже Володимировичу, за підняття питання зняття мораторію. Тому що абсолютно погоджуюся з Юлією Юріівною, дискреція прийняття рішення на ту чи іншу перевірку дуже велика. І як приймається рішення? Дуже просто приймається: ніяк не приймається. Той заступник міністра, на якого покладені дані повноваження, він просто боїться. Або тягнеться це питання тривалий час. І коли воно набирає вже суспільного розголосу, тоді воно підписується. Це якщо із статичних речей.

Чи потрібно знімати мораторій на тих територіях, підконтрольних Україні, де плюс-мінус є спокійно? Так, потрібно. І перевірки мають бути планові, позапланові.

Чи нас рятує 14030, новий Закон України про нагляд (контроль)? Ні, не рятує. Тому що є специфіка нагляду і контролю саме довкіллевого. І якщо говорити стратегічно, давно назріло питання про реформу державного екологічного контролю не окремих там пілотів і рейнджерів, тому що: а) у

нас, крім фізичних осіб, які мають написати заяви, і правильно голова комітету каже, ми зараз маємо одягнути всі шапки, ні юридична особа не може, ні депутат не може написати звернення, щоб зробили планову чи позапланову перевірку. Тобто це одне із інституційних ключових реформ, яку потрібно і розширювати кількість тих суб'єктів, які можуть подаватися із зверненнями про перевірки, розширювати форми перевірок, розширювати юридичну відповідальність для Державної екологічної інспекції, щоб вона трошки прозріла, тому що вона ходить, дивиться на Руну і ніц не бачить разом з ДІАМ. Ми все ж таки маємо надію, що хтось-таки понесе покарання, принаймні якісь адміністративні будуть покарання це за понесені.

Якщо коротко, дякую, Олеже Володимировичу, ми усіма руками своєї організації підтримуємо зняття мораторію і підтримуємо продовження замороженої реформи.

І, пане Олександр, це має бути не про екологічну безпеку, якщо ми говоримо, а вже як говорять в Європі, Державна екологічна інспекція має слідкувати за непогіршенням стану довкілля в першу чергу, непогіршення стану довкілля, або його навіть і покращення. Отакі мають бути пріоритети в нашої інспекції.

Тому маю надію, що незабаром ми разом з вами, і уряд, і два комітети, будуть обговорювати проєкт Закону про державний екологічний контроль як одну із інституційних реформ. І в наступній презентації віцепрем'єра пана Тараса Качки ми не побачимо слайд, що з інституційними реформами по 27 розділу і по наших 11 бенчмарках все чудово і нам не потрібно проводити інституційні реформи. Тобто інституційні реформи – це реформи номер один у сфері екологічного євроінтеграційного напрямку. Це реформа моніторингу, це реформа контролю і адекватності, і невідповідності юридичного покарання. І все це має бути не в 30-му році, як воно десь там є, а все ж таки в 2026-2027-му, як воно озвучується, але по факту в цих планах більшість реформ довіклєвих віднесені на 30-й рік.

Дякую.

БОДАРЕНКО О.В. Дякую, Олена Валеріївна. Дякую за вашу підтримку і співпрацю, постійну співпрацю в цій і в інших сферах, природоохоронних сферах.

Хотілося би все ж таки почути позицію Дмитра Васильовича Заруби, Державної екологічної інспекції стосовно питань відновлення державного екологічного контролю, як планових перевірок, так позапланових перевірок, і можливості подальшого здійснення діяльності до моменту, як до моменту вступу в дію Закону 14030 про основи державного контролю, так і питання взагалі трансформації Державної екологічної інспекції.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. І я просто ще буду просити, пане Дмитре, таке окреме практичне питання. Я бачила, там у нас у чаті, я не все помічаю, нам трошки далі видно, але було написано, що чомусь там ДЕІ і міністерство до цього часу там не реагували на конкретні звернення з конкретної громади села Калини Закарпатської області. Можливо, ви зможете і це питання просто пояснити, чому так.

ЗАРУБА Д.В. Дякую, пані Іванно, пане Олеже.

Державна екологічна інспекція постійно підтримує ті рухи для того, щоб відновити контроль, державний екологічний контроль в повній мірі, особливо стосується тих територій, які менше зазнають впливу російської агресії, особливо це стосується і планових заходів.

Дійсно, позапланові заходи дозволені, ми направляємо на погодження матеріали до Міністерства економіки. На сьогоднішній день уже отримано 20 таких погоджень. Перевірка приписів дозволена тим, що були внесені зміни до 303 Постанови, де перевірка приписів може відбуватися без безпосереднього погодження органу, який формує політику, тобто Міністерства економіки.

Ми вважаємо, що проведення перевірок Державною екологічною інспекцією – це і частина тих євроінтеграційних зобов'язань, які викладені в 27 розділі, де є питання екологічної відповідальності, проведення інституційних реформ, в тому числі у державному екологічному контролі, і те законодавство, яке необхідне для ефективного здійснення державного нагляду (контролю).

На сьогоднішній день, пані Олено, ви піднімали питання щодо фактично підстав проведення позапланових заходів, на жаль, у Законі «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» не передбачені безпосередньо розгляд звернень народних депутатів чи депутатів місцевого рівня, чи органів місцевого самоврядування як підстава для проведення поза плану. Дійсно, ви як громадянин України можете написати звернення, і відповідно до закону воно буде розглянуто, і проведені ті чи інші дії щодо перевірок. Дуже багато є, коли ви, народні депутати, перенаправляєте звернення громадян України, тоді це вже в нормі закону, і ми відповідно опрацюємо і передаємо на розгляд Міністерству економіки для отримання погоджень проведення заходів позапланових перевірок.

Але я ще можу сказати, що поновлення планових перевірок, мабуть, дасть більш комплексний підхід для Державної екологічної інспекції, коли можна перевіряти не тільки ті питання, які визначені були у зверненні громадян. Бо буває таке, що громадяни можуть написати одне із питань, наприклад, там забруднення водних об'єктів або атмосферного повітря, ми приходимо і бачимо, що є ще можливі порушення суб'єктів в іншому напрямку, скажімо так, використання природних ресурсів чи інших норм законодавства, але перевірка може відбуватися позапланова тільки по тому питанню в тому вигляді, як це відображено у зверненні громадян безпосередньо. Тому це є також моментом, що ми, ті суб'єкти, які найчастіше подається на них скарга, вставляємо, включаємо в план на майбутній рік, але поки діє мораторій, ми не можемо провести комплексної перевірки суб'єктів

господарювання. Це, з одного боку, і знижує, скажімо, конкурентноздатність інших суб'єктів господарювання, які надають... діють в Україні. Навіть ті питання, що суб'єктам господарювання, які працюють на експорт, потрібні підтвердження їх даних щодо того, що вони не порушують чинне законодавство в Україні, немає штрафних санкцій, що вони модернізують свої підприємства, на жаль, це одне із складових даних, які потребують західні партнери для того, щоб українські експортери мали можливість виходити на європейські ринки.

Тому Державна екологічна інспекція повністю підтримує народних депутатів екологічного комітету і не тільки екологічного комітету, які пропонують все ж таки поновити планові перевірки для тих територій, де менше всього відбувається вплив російської агресії, тобто не йдуть бойові дії, звичайно, де можливі бойові дії. На сьогоднішній день ми проводимо позапланові заходи тільки виключно за погодженням міністерства, також приймаємо участь в якості спеціалістів під час проведення кримінально-процесуальних дій правоохоронних органів.

Дякую. Якщо будуть питання, я готовий відповісти.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. А по Калинах?

ЗАРУБА Д.В. По Калинах, я підніму безпосередньо це питання, я зараз не бачу у себе безпосередньо цього звернення і рух цього документа. Я доповім, якщо можна, пізніше.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую. Ми розуміємо, що ДЕІ підтримує скасування цього мораторію. Я думаю, що ми ще раз вже спільним рішенням комітету звернемося до уряду, до Кабінету Міністрів України, з тим, щоби поновити принаймні там планові перевірки дійсно на тих територіях, де безпекова ситуація дозволяє це робити до завершення дії правового режиму воєнного стану. Це одне. І також все-таки вдаватись до

позапланових перевірок там, де є реальні підстави для проведення таких позапланових перевірок, бо так ми з вами догосподарюємося до того, що потім не буде що перевіряти, в принципі.

Я хотіла би також звернутися, я знаю, що у нас є колеги з Закарпатської обласної воєнної адміністрації, у нас є колеги з кількох громад, у нас є колеги з бізнесу, з вітропарків. Я просто реаую на підняті руки, якщо є бажання десь там втрутитися, щось зараз сказати, то прошу взяти слово, тому що ми хотіли десь протягом 15 хвилин вже підсумувати... *(Шум у залі)* А ми прокуратуру... Ми просто отримали інформацію, по-моєму прокуратури екологічно тут немає на засіданні. Правильно я розумію? Нема. Вони просто повідомили, що якісь справи в них розглядаються, більше нічого, і вони нас не можуть поінформувати більше ні про що. Тому, можливо, там у результаті цього обговорення ми подумаємо з чим іще до них звернутися.

Бачу пані Тетяну Тимочко. Але зараз, хвилиночку...

БОНДАРЕНКО О.В. Можливо, ми громадськість перенесено вже на наступне запитання?

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Да-да, я просто хотіла сказати, що ми переходимо зараз до наступного запитання нашого, останнього нашого запитання. Якраз у цьому підведенні підсумків буду вже просити піднімати руки і додавати. Але ще раз скажу, що в нас з вами максимум 15 хвилин до завершення всього нашого обговорення з огляду на графіки усіх учасників.

Тому у нас було заплановано за цим останнім запитанням, останнім пунктом порядку денного проблематика залучення громадськості до обговорення проєктів містобудівної документації на місцевому рівні та шляхи вирішення. У нас мав бути представник Закарпатської обласної державної адміністрації. Дякую, що нам принаймні керівника департаменту делегували. Яюсь державна обласна... адміністрація Закарпатська вона, в принципі, не бачить необхідності взаємодіяти з нашими двома комітетами на

рівні, видно, керівництва і заступників керівників, вони думають, що вони вже там під час конгресу вже все проговорили свої питання, отримали відповіді і думають, що все без парламенту обійдеться. Але прошу, будь ласка, хто буде від облдержадміністрації говорити, брати слово?

Вас погано чути, панове.

ПІГУЛЯК М.М. Доброго дня. Якщо по шостому питанню, можу доповісти я, Пігуляк Микола Миколайович, начальник Управління містобудування та архітектури, головний архітектор області.

У нас було тут завдання згідно рішення, яке було при виїзній нараді комітету, п'ятий пункт. Воно звучало приблизно так: про рекомендації Закарпатській обласній адміністрації дотримуватись статті 21 Закону «Про регулювання містобудівної діяльності». Ну, відповідно в порядку денному воно зараз проблематика залучення громадськості, дещо воно якось зжато. Але я можу вам доповісти, що обласна державна адміністрація в даному питанні, якщо йдеться про схему планування Закарпатській області, ми працюємо у відповідності до законодавства і в спосіб, передбачений ним. Тому скажу, що відповідно стаття 21, про яку йшлося, щодо громадського обговорення проєктів містобудівної документації, вона стосується тільки місцевого рівня, вона не обумовлює регіональний рівень, і тому ми її не застосовуємо в нашій діяльності. Це перше.

Натомість ми користуємося в даному випадку Законом «Про стратегічну екологічну оцінку». Тобто наш документ, він є документом державного планування, він обов'язково пройде процедуру СЕО і відповідно громадське обговорення. Тобто воно буде забезпечено з нашого боку. Це перше.

Натомість можу доповісти, що ми працюємо не згідно 21 статті, про яку я зараз сказав, а ми працюємо у відповідності до 13, 14, 15 статті Закону «Про регулювання містобудівної діяльності». Тобто 13 стаття, вона нам говорить про планування територій вже на регіональному рівні, і там

конкретно йдеться про цей документ, а схема планування є документом регіонального рівня, а не місцевого.

14 стаття, вона говорить про розроблення та затвердження схеми планування області. Тобто вона формує, хто приймає рішення. А це приймає обласна рада відповідно і затверджує також вона, та є замовником.

Відповідно 15 стаття Закону «Про регулювання містобудівної діяльності» говорить про те, що обласна державна адміністрація, по-перше, вона реалізує рішення обласної ради, а по-друге, вона здійснює містобудівний моніторинг схеми планування області, який був здійснений ще у 2022 році, якщо мене пам'ять не підводить, і відповідно до нього були внесені пропозиції в зв'язку із зміною адміністративно-територіального устрою, та інші там підстави є щодо прийняття такого рішення.

Тобто я так коротенько вам розповів оцей пункт. Дякую. В мене все.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую.

Ми отримали всі ваші роз'яснення у вашому листі. Я думаю, що ви прекрасно користується прогалинами у законодавстві, коли там щось вважається місцевим, а щось рішенням регіонального рівня, ви красиво обходите де-факто наші євроінтеграційні зобов'язання, спираючись, знову ж таки, на закон. Я думаю, що тут є над чим попрацювати, в тому числі і уряду. Я думаю, що це може бути одна з тих історій, де ми можемо звернутися до уряду запропонувати своє бачення законодавчого врегулювання оцих прогалин, якими зараз користуються і, власне кажучи, в порушення наших євроінтеграційних зобов'язань.

Хочу також сказати, зауважити, пане Миколо, що практика попередніх обговорень в Закарпатській області говорить про те, що досить пізно і тихо оприлюднювалися дані стосовно тих чи інших документів і громадське обговорення відбувалося абсолютно формально, не маючи того, якщо хочете, європейського компонента, який передбачає залучення і серйозне врахування позицій усіх стейкхолдерів, а не тільки окремих стейкхолдерів.

Тому я зараз дам слово пані Наталії Майстренко, як планувалося, 3 хвилини, як представниці громадських організацій. Потім, бачу, є дві підняті руки, три вже, да, три підняті руки, буду просити тих, . кому будуть надавати слово за піднятою рукою, протягом хвилини-півтори вкладатися у свої... Тому продумуйте свої коментарі.

Будь ласка, пані Наталія.

МАЙСТРЕНКО Н.М. Добрий день. Дякую всім присутнім за можливість висловити нашу позицію, особливо мені від імені громадськості. Я була учасником попереднього спільного засідання ваших комітетів. Чи чути? Бо бачу, що Іванна Орестівна...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Чути, чути, чути. Ні-ні, то я дивилася, хто ще підняв руку, бо мені там не видно.

МАЙСТРЕНКО Н.М. Добре. Я була на засіданні, пам'ятаю всі виступи і, звісно, у порядку відповіді Миколі Миколайовичу Пігуляку хотіла би сказати як безпосередній учасник так званого обговорення громадського змін до схеми планування територій Закарпатської області. Хочу зазначити, що публікації про можливість надання своїх пропозицій до обсягу дослідження вказаної схеми були оприлюднені із запізненням. І, дійсно, як зазначила пані Іванна, тишком лише в розділі вказаного управління, тобто публічне оприлюднення було відсутнім на достатньому рівні, щоб зацікавлена громадськість в розумінні конвенції Орхуської, дійсно, могла довідатись про такий етап, взяти участь, ознайомитися і подати свої пропозиції. Також на сайті і навіть в профілі Управління містобудування та архітектури Закарпатської ОДА дуже пізно публікуються фактично вже звіти навіть, а не інформація про певні етапи, які здійснюються в ході розробки вказаних змін. Це щодо відповіді Миколи Миколайовича.

Але загалом, аналізуючи мою персональну і участь інших соратників, а також колег у громадських обговореннях на етапі розробки містобудівної документації, хотіла би зазначити про проблематику і звернутися до вас як до представників народу України вжити в межах ваших повноважень відповідних заходів, зокрема законодавчих, внесення законодавчих ініціатив. Тут доречно було сказано, що, дійсно, існують прогалини в законодавстві, зокрема і в Законі «Про стратегічну екологічну оцінку» і в Законі «Про регулювання містобудівної діяльності», які дозволяють нечесному або некоректному, скажемо м'якше, бізнесу використовувати їх на шкоду всій громадськості і українському народу, загалом що призводить до зміщення балансу інтересів державних, приватних і суспільних або громадських. Адже у нас законодавець затвердив, що відбувається розроблення містобудівної документації, власне, з урахуванням цього балансу. Проте ми бачимо останнім часом, що такий баланс суттєво зміщується не в інтересах громадських, суспільних.

Так до прикладу. Процедура, яка передбачена статтею 21 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», а також Закону про СЕО, вона дуже часто є формальною. На мою думку, строк в один місяць громадського обговорення, він замалий. І орієнтуючись на західний досвід, зокрема європейський, вважаю, що доречно буде прохати вашого сприяння по внесенню змін у цій частині. Тому що і 10 днів на формування своїх зауважень і пропозицій до обсягу досліджень на етапі розробки стратегічної екологічної оцінки, і 30 днів загальних для подачі зауважень і пропозицій, а це і вивчення матеріалів, а вони, як ми бачимо, наприклад, в останніх кейсах, це і полонина Руна, і гідроресурси, тобто будівництво мінігідроелектростанцій на карпатських річках, вони є дуже об'ємні, це понад тисячу аркушів. Тобто для належного вивчення і з метою подати зауваження і пропозиції цього місяця все ж таки, я вважаю, замало. Тому повторююся, це буде пропозиція до вас з метою внесення відповідних змін і,

зокрема, в частині якраз участі громадськості в розробці містобудівної документації на рівні регіону.

Ми бачимо, як нас тихенько, прикриваючись законодавством, громадськість відсторонюють від участі у розробці цього важливого документа. Що це має наслідком? Зокрема от лобіювання Закону про так званий Ужгородський район, про інфраструктурні об'єкти, який був проголосований з порушеннями 25 березня 2025 року, створює основу для зловживання нечесним бізнесом під час розробки містобудівної документації, під час проведення інших процедур, зокрема оцінки впливу на довкілля.

Хочу зазначити формальність цих процедур, які якраз не передбачають належного врахування пропозицій громадськості. От до прикладу, кейс полонини Руна, на етапі...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Пані Наталю, буду просити підводити підсумки.

МАЙСТРЕНКО Н.М. Скоротитись, добре.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Так-так, тому що ми маємо завершувати, бо колеги мусять від'єднуватися, щоб ми встигли проголосувати.

МАЙСТРЕНКО Н.М. Я коротко зазначу. От до прикладу, кейс полонини Руна показав, що надійшло понад 400 зауважень і пропозицій. Вони нібито розглядалися в межах процедури, і навіть цього місяця, і плюс ще один місяць, щоб їх розглянути, навіть для замовника це нереальний строк. Тому це закінчується тим, що потім під час роботи погоджувальної комісії голосується пакетом за те, що враховано і не враховано. А під час детального вивчення ми бачимо, що розробник містобудівної документації вказує – частково враховано і пише в конкретному розділі. Коли ми заходимо

в цей розділ звіту про все, пояснювальної записки, ми бачимо, що фактично розробник опонує, обіграючи це зауваження, він фактично опонує заявнику цього зауваження, і реального врахування вказаного зауваження не відбувається. Тому ще раз зверну увагу, що навіть замовнику, який мав би реально врахувати зауваження і пропозиції, розглянути їх належно, цього строку не вистачає.

Я загалом дякую. Хочу тільки, якщо можна, в мене не було можливості задати питання представнику Держекоінспекції, зокрема Держекоінспекції у Закарпатській області з приводу села Калини і будівництва мінігідроелектростанції.

За вашого сприяння, Іванно Орестівно, все ж таки було видано наказ на проведення... Міндовкілля ще, і проведено, вірніше, на проведення позапланового заходу контролю. Проте Держекоінспекція не належно віднеслася до його виконання. Вони відписалися, наскільки пам'ятаю, що відсутній на об'єкті суб'єкт господарювання, суб'єкт господарювання не з'явився, і тому, я так зрозуміла, що захід контролю не проведений. Прошу відреагувати належно і все ж таки провести, оскільки забудовник намагається без оцінки впливу на довкілля зайти на територію і розпочати будівельні роботи.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пані Наталю.

_____ . Запитання.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Будь ласка.

_____ . Ну, я просто подивився зараз. Можна запитання? От ви кажете, 30 днів замало. Тобто я дивлюся, так у нас в Україні мінімум 15, до 30, в Європі, у Фінляндії там є різні норми, 4 тижні і 6 тижнів, і 12, тобто

по-різному. А як, на вашу думку, взагалі, що ви маєте на увазі – замало? Скільки було б, ну, там умовно, достатньо?

МАЙСТРЕНКО Н.М. Дозвольте. З урахуванням місяць для громадськості на подачу зауважень і пропозицій і місяць для розгляду, для врахування їх, внесення змін в містобудівну документацію, для розгляду, для роботи погоджувальної комісії, загалом я вважаю, що мінімум 2 місяці – це мінімум необхідний. А загалом 3 місяці було би ідеально. Від цього ніхто не постраждає. Тому що ми маємо потім купу судових кейсів щодо оскарження рішень, прийнятих от таким галопом, у судовій нашій практиці.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую.

Я думаю, що це теж...

ЗАРУБА Д.В. Пані Іванно, я вибачаюсь...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Зараз, вибачте, хвилиночку, пане Дмитре. Я думаю, що це знову ж таки залежить індивідуально від кожного кейсу. І тут, напевно, складність кейсу так само визначала б, то, можливо, якась певна градація мала би відбуватися. Можливо, в цьому ключі ми могли би, колеги, провести додаткові обговорення і, власне кажучи, вийти зі спільною ініціативою. Але це потребує просто окремого обговорення і дійсно, можливо, якоїсь градації...

_____. *(Не чути)*

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Законопроект, да.

_____. Навіть послухати думки різні...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. І як це врахувати. Я думаю, що це, так, просто має бути предметом окремого засідання. Дякую, пані Наталіє.

Пане Дмитре, ви хотіли? Так, будь ласка.

ЗАРУБА Д.В. Пані Іванна, я хочу доповісти щодо ситуації по селу Калини. Там ТОВ «Гідроресурс» не допустили до проведення позапланового заходу, і наша інспекція звернулася до поліції про злочин, і було відкрите кримінальне провадження. Тому воно вже піде в якості, скажемо, кримінального злочину. Сподіваюся, що нас теж будуть залучати в якості спеціалістів для того, щоб вийти на цей об'єкт уже з правоохоронцями і подивитися, що там за ситуація, що з документами.

Дякую.

МАЙСТРЕНКО Н.М. Дозвольте запитання?

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Пані Наталіє, мусимо перейти і дати слово іншим. Я думаю, що ми можемо продовжити. Ми отримали цю інформацію, ми можемо продовжити взаємодію з ДЕІ вже за цим конкретним напрямком.

Будь ласка, я бачу, давайте, була... Обіцяла, Тетяна Тимочко, будь ласка, вам слово. Коротко дуже, прошу.

ТИМОЧКО Т.В. Дякую. Звичайно, нам тепер залишається просто одне слово, можливо, сказати, тому що якимось так розприділився час, і урядовців, звичайно, треба було слухати.

Всеукраїнська екологічна ліга надасть всі пропозиції детально до засідання. Але я хотіла би звернути окрему увагу на те, що перший етап взагалі всієї цієї історії, який виник, а це було рішення на місцевому рівні в Закарпатській області, сьогодні, на жаль, мало було приділено увагу діям Закарпатської обласної військової адміністрації, яка чомусь вибірково хоче –

вибирає якусь статтю закону, якусь не вибирає. Їм сподобалася 13 стаття Закону «Про регулювання містобудівної діяльності», вони нею оперують, а те, що в 21 статті громадські обговорення проєктів містобудівної документації на місцевому рівні і все це розписано, всі ці процедури, вони це не врахували.

Тому в нас є пропозиція, і ми звертаємося до народних депутатів, це не раз уже піднімалося це питання, як органи влади на місцевому рівні ухвалюють рішення, маніпулюючи українським законодавством. Все-таки розробити і внести зміни щодо посилення відповідальності органів влади за надання недостовірної інформації, за невиконання законів України і, повторюю, таке жонгливання цими законами України. Бо, наприклад, детально все прописано в цьому ж Законі «Про регулювання містобудівної діяльності» про громадські обговорення, вони цього уникають.

Крім того, в нас є Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція), і вона ухвалена законом України, і знову ж таки цей закон був Закарпатською ОВА проігнорований. Тому от тут... це не тільки стосується Закарпатської області, в усіх регіонах України громадські активісти, експерти стикаються з таким ігноруванням законодавства саме місцевими органами влади.

І наступний момент, я не буду деталізувати, і ще один важливий момент, ми звертаємося до народних депутатів України повернутися до тематики, і Всеукраїнська екологічна ліга підготувала такий проєкт закону і будемо до вас звертатися щодо розгляду, через народних депутатів будемо подавати, про ландшафти. І там, це той закон в попередньому скликанні, пані Іванна його, можливо, пам'ятає, в попередньому скликанні його проголосували як закон України, він просто не був підписаний Президентом України. Але саме Закон про ландшафти і ландшафтне планування, яке враховує досвід Німеччини, свідчить про те, що ми зможемо уникати цих конфліктів, і засади сталого розвитку, де баланс між економічним

зростанням, як тут нам говорили колеги, нам потрібна енергія, соціальними потребами і природоохоронними територіями, зокрема завданням збереження довкілля, будуть дотримані, тому що саме це ландшафтне планування дає можливість визначення функціонального використання територій, де абсолютно не допускалося навіть розгляд цього проєкту на територіях, які мають високу природоохоронну цінність. І тут би це ландшафтне планування, якби воно було застосовано як інструмент державної політики, пропонувало би, і сьогодні колеги говорили, інші території, де без шкоди для довкілля можна було б отримувати енергію з відновлюваних джерел і тут були б враховані і економічні інструменти. І якраз узгодження просторового розвитку з галузевими політиками, економіка, енергетика, транспорт і таке інше, це і є пріоритет європейських директив.

І зараз, коли ми імплементуємо ці директиви, якраз ми би наголосили, і ще раз я звертаюся і прошу вас внести в рішення цього також комітету переглянути терміни імплементції всіх директив і регламентів, які стосуються живої природи. На жаль, рішенням уряду всі ці директиви і регламенти віднесені до 29-30 року, про це вже говорили. І на словах заяви урядовців, навіть такої шанованої людини як віцепрем'єра з євроінтеграції, що ми будемо вже зараз цим займатися, нічого не міняє.

Будь ласка, внесіть зміни в план імплементції цих директив, починаючи з 26-го року. І тоді ці конфлікти, які ми зараз розглядаємо протягом кількох місяців і які загрожують довгостроковим негативним наслідкам для природних екосистем для Карпатського регіону, вони б не стояли на порядку денному.

Дякую. Дякую за розгляд цих питань, пані Іванно і пан Олеже, це безпрецедентно для Верховної Ради таке поєднання двох комітетів в досягненні такої високої мети збереження довкілля України.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Пані Тетяно, дуже дякую.

Я знаю, що зараз віцепрем'єр разом з Урядовим офісом йде профільними комітетами і презентує там частини цієї Національної програми адаптації законодавства, яку вони підготували і ухвалили. Ми на 30-те, да, я не помиляюся, на 30 квітня плануємо засідання нашого комітету, де вже буде комплексно представлена ця програма. До цього часу ведуться розмови, яка би мала бути роль Верховної Ради у, власне, такому схваленні чи підтримці цієї конкретної програми. Тому, я думаю, що це якраз предмет стосовно того, коли саме настають наші зобов'язання і плануємо їх реалізовувати – це предмет розгляду на тому засіданні. Це одне.

Що стосується Закону «Про ландшафти», це буде вже там безпосередньо не компетенція нашого комітету, профільний комітет все-таки екологічний чи якийсь інший, але це, я думаю, потребує такої серйозної взагалі зміни парадигми і думання, і функціонування. Тому, напевно, це не те, що ми зараз можемо швидко, чи достатньо швидко, швидше вирішити.

А що стосується посилення відповідальності можновладців там стосовно надання/ненадання інформації і так далі, хочу нагадати, що Верховна Рада України ухвалила навіть закон там стосовно того, як мають звітувати міністри перед звільненням, для міністрів яка відповідальність настає через там неповагу до Верховної Ради України, якщо я таки не помиляюся, а я думаю, що ні, то Президент України до цього часу його не підписав.

Тому ми зараз будемо, я думаю, що все-таки в цьому нашому спільному рішенні ми звернемося до уряду опрацювати оці прогалини, які ми бачимо, якими отак жонглює, маніпулює Закарпатська влада. Я з вами згодна, ми все-таки дивимося на це питання ширше, але Карпати є фокусом нашої уваги, якраз звідти ми і зрозуміли, що є такі суттєві порушення і зловживання, і маніпуляції. І тому, безумовно, випишемо наше спільне рішення і в цьому-таки контексті так, щоби Закарпатська обласна державна адміністрація перестала нам розказувати про 13-у, 15-у і 14-у статті цього закону і ігнорувати 21-у статтю.

І на завершення два слова. Я хотіла дати, бачу, Олена Мудра була. Да, правильно? Пані Олено. Може, там ще хтось. Колеги, буквально.

Давайте, пані Олена Мудра, представник омбудсмана України, я так розумію, на Закарпатті. І хто? Є ще Ольга Мелень. Але, колеги, буквально півтори хвилини, і я буду просити навіть відімкнути, вибачте, буду просити відімкнути мікрофон не тому що не хочу дати вам слово, а хочу просто встигнути, щоби ми могли ухвалити якісь рішення. Дякую. Бо ми дуже перейшли час.

МУДРА О. Вітаю присутніх. По-перше, я буду коротко, тезово, тому що немає часу. Але щоб не бути голослівною, я можу це підтвердити потім, якщо комусь потрібно.

Найперше, дякую, тому що те, що ми працюємо по всій вертикалі з даним питанням, і дозволяє досягати цього успіху. По-перше, я хочу подякувати як тим, хто щиро працює з цим питанням, так і тим, кого підтягнули і змусили. І тому я хочу звернути увагу, що потрібно щось робити з Постановою 303, тому що на місці, от я як представниця громадськості, я через ЕкоЗагрозу не можу звернутися, саме на мої звернення не реагують, тому повертайте, будь ласка, контроль.

Далі, хотілося б сказати про просто тотальне ігнорування громадськості і відсутність доступу до публічної інформації. Вже протягом року Усть-Чорнянська селищна рада дерибанить полонину Красну і Свидовець. Це при тому, що департамент екології не знає, що це території Смарагдової мережі. Підтвердить і Уповноважений, через якого я дістаю, дуже важко дістаю оці рішення земельні, про виділення земельних ділянок і про цю нарізку.

Також я хочу сказати, що і акцентувати, оце причина, чому я просила слово. Будь ласка, шановні народні депутати, застосуйте своє право парламентського контролю щодо Постанови 393 від 20.03.2026 року. Тому що поки на високих рівнях, поки урядовці розуміють, що для них понятно там прописано і прописано правильно, на місцях, в тому числі для

Закарпатської ОВА, це буде метод вибіркового трактування законодавства, і потім на наші плечі будуть лягати судові процеси, відбивання в тому числі від судових позовів з боку ділків і так далі.

Тому от приклад. Наприклад, з ДІАМ, що зараз вони визнають, що фундамент не окрема споруда, а я маю судовий позов від вітропарків за те, що я написала, що будується окремо вітряк від фундаменту. Тому, шановні народні депутати, будь ласка, застосуйте метод, інструмент парламентського контролю і, задіяні представники міністерства, теж долучіться до внесення змін і уточнення в цю постанову, яка точно дасть можливість виключити від спрощеної реалізації таких проєктів, як будівництво ГЕС, будівництво вітряків і інших бульдозерних об'єктів у високогір'ї Карпат, щоб ні Закарпатська ОВА, ні ділки, ні будь-який суд не трактували це по-своєму.

Дуже дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пані Олена.

Я просто вас повідомлю, що я як народна депутатка з іншими колегами, але я ініціювала, подала запит, він був зачитаний минулого тижня, стосовно порушень цією постановою якраз наших екологічних євроінтеграційних зобов'язань Угоди про асоціацію, а відповідно закону України і міжнародного зобов'язання України, який має вищу силу, і так далі. Чекаю відповіді на цей запит і відповідно вже на основі цього далі будемо рухатися. Це по 393 Постанові.

Разом з тим, я теж думаю, що вона стала предметом обговорення тут і ми звернемося до уряду спільним таким рішенням комітетів стосовно необхідності доопрацювання і внесення змін для того, щоб, дійсно, не було там маніпулятивного двозначного трактування, щоб була правова визначеність, як про це говорив пан Анатолій Куцевол, як бачиться Міністерству енергетики, та з тим, щоб ми не отримували, дійсно, прикриття цією постановою для використання в інших цілях. Дякую, колеги. І по 303-й

ми теж маємо потенційне рішення, ми про нього теж говорили, воно є в проєкті.

Будь ласка, Офіс омбудсмана в Закарпатській області. Будь ласка.

КРЮЧКОВ А.М. Вітаю, шановна пані Іванна Орестівна, Олеже Володимировичу, вітаю шановних народних депутатів, учасників. Я буду дуже коротко.

Перше. Уповноважений просить вибачення, що особисто не зміг доєднатися до сьогоднішнього засідання комітету. Я зупинюся тільки на ключовому.

Перше. Те, що позиція Уповноваженого, скасування мораторію щодо проведення перевірок, тому що лише щодо порушень екологічних прав надійшло у 2025 році понад 200 звернень. І хочу окремо зазначити, що не лише по екологічних правах, а по решті контролюючих органів у нас доходить навіть до смішного, де там потрібно реагувати. У нас дуже багато контролюючих органів, але які не здійснюють свою діяльність відповідно до визначених законодавством повноважень. Позиція Уповноваженого: скасувати мораторій там, де не здійснюються активні бойові дії.

Що стосується пункту 5.2 рішення комітету виїзного, яке відбувалося в Закарпатті, щодо доступу. І тут пані Олена зупинялася, хочу зазначити, що всі представники органів виконавчої влади, місцевого самоврядування мають діяти на підставі Конституції України.

До чого це призводить? До того, що лише після втручання Уповноваженого Верховної Ради України до відповідного спонукання представників органів влади, органів місцевого самоврядування дається тільки поновлювати порушені права людини на доступ до публічної інформації. Ми отримуємо потім відповіді, що з технічних можливостей не оприлюднилась відповідна інформація на сайті, з технічної можливості не було передано відповідні документи електронні, і лише після втручання

Уповноваженого відбувається поновлення порушених прав людини. Це якщо так коротко.

І хочу наголосити, що лише в 2025 році надійшло 15 тисяч 217 звернень щодо порушення прав на інформацію. З одної сторони, це свідчить про довіру до інституції, а з іншої, це показує великий виклик для держави, тому що у нас існують на це права. У нас дуже прогресивний Закон України «Про доступ до публічної інформації», саме він дає можливість громадськості здійснювати контроль за представниками органів влади та органів місцевого самоврядування.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пане Андрію.

Я думаю, що якраз ми мали би вказати теж у своєму спільному рішенні звернення до Закарпатської ОДА, зокрема там і до відповідних міністерств, і ЦОВВ стосовно необхідності дотримання нашого законодавства, в тому числі і стосовно доступу громадськості і забезпечення технічними можливостями надання такої інформації, для того щоб ми все-таки не робили вигляд, що ми європейська держава, а дійсно такою ставали.

Будь ласка, пані Ольга Мелень, і це буде завершальний виступ, будемо переходити до голосування.

МЕЛЕНЬ-ЗАБРАМНА О.М. Дуже дякую. Дякую за можливість виступити і за такий конструктивний діалог.

Хотіла два пункти підняти. Повністю підтримуємо зняття мораторію, оскільки для Руни це буде, ну, катастрофа, оскільки неможливо буде перевірити дотримання семи сторінок екологічних умов, які прописані у висновки з оцінки впливу на довкілля будівництва вітряків на полонині Руна. Ті сім сторінок – це і припинення функціонування ВЕС, коли літають кажани, і встановлення системи-смарт для відлякування птахів і кажанів, і так далі, і миття коліс, і все решта. Ті сім сторінок, вони просто залишаться

на папері формальністю, якщо ніхто не перевірить дотримання цих екологічних умов. Тому без відміни мораторію це буде нереально. Ми бачили вже минулого року, три місяці їхала екоінспекція на перевірку полонини Руна.

І другий аспект. Це є формальність Міндовкілля на виконання ним своїх обов'язків по охороні навколишнього природного середовища і забезпечення дотримання міжнародних зобов'язань Україною при винесенні висновку з оцінки впливу на довкілля. Формально підійшло Міндовкілля, сказали: жодні конвенції не порушуються, ні Бернська не порушується, бо там немає об'єкта Смарагдової мережі, ні Закон про Червону книгу не порушується. Хоча є сотні сторінок про те, які там види червонокнижних є на даній території, нічого не порушується, все добре. Зауваження громадськості, 30 зауважень громадськості на звіт з ОВД, всі обґрунтовано відхилені.

Ось так підійшло Міндовкілля до висновку з оцінки впливу на довкілля такого об'єкта, який привернув увагу навіть міжнародної спільноти. Я думаю, що скоро ми можемо навіть і почути питання про якийсь певний транскордонний вплив об'єктів Еспо. Згідно з Конвенцією Еспо такий транскордонний вплив є імовірний для об'єктів вітроенергетики.

Тому у зв'язку з такими численними порушеннями ми звернулися декілька днів назад до суду і оскаржуємо висновок з оцінки впливу на довкілля, оскільки міністерство просто явно закрило очі, прикрилося екологічними висновками і показало шлях для порушення міжнародного законодавства, показало шлях для неправильної імплементації Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» і відповідних директив Євросоюзу, які встановлюють, власне, процедуру оцінки впливу на довкілля. Тому законом ми можемо пишатися, а як міністерство застосувало, це, напевно, приклад ганьби. Дуже дякую, що піднімаєте ці питання, вони є дуже важливі.

Дякую.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пані Олю.

Просто вас поінформую. Це знову ж таки не стосується вже безпосередньо там рішень комітетських, але я з кількома своїми колегами народними депутатами, депутатками готую звернення до Європейської комісії, до відповідних (*нерозбірливо*) стосовно їхнього трактування цих відхилень і відступів України від екологічних норм і євроінтеграційних зобов'язань. Я сподіваюся, що, власне кажучи, маючи ще і залучення, змістовне залучення європейських колег, ми зможемо вийти на спільне бачення, як стосовно самих законів, підзаконних актів, ну, і власне, їхнього застосування.

Я абсолютно з вами погоджуюся, я намагалася це дипломатично сказати, що не хотіла б бачити більш такої практики застосування ОВД, ось цього постфактумного ОВД, яке було надано міністерством, яке точно розуміло, я переконана, наскільки просто безсоромним було це рішення. Ну, але це вже питання, зараз будемо слідкувати за тим, як просуватиметься ваша справа в судах, ваш позов в судах.

Дякую, колеги. Я дякую всім за долучення до цієї розмови сьогоднішньої, до підготовки секретаріатом нашим до підготовки матеріалів і зібрання матеріалів, підготовки проєктів рішень. І колегам в обох комітетах було надіслано проєкт рішення, але ми багато сьогодні під час обговорення чули різних пропозицій, які на основі цього вже протоколу, не протоколу, вибачте, стенограми і запису ми зможемо опрацювати з секретаріатом. Я думаю, що ми будемо планувати наше засідання нашого комітету на наступний тиждень для того, щоб ухвалити рішення вже в цілому після такого опрацювання. А сьогодні пропоную той проєкт рішення, який був надісланий і тому, і тому комітету, затвердити за основу. І я колег з нашого комітету прошу голосувати. У нас, дякую, і далі є кворум.

Тому хто – за? Прошу висловлюватись.

Климпущ-Цинцадзе – за.

Прошу під цей сказати, під стенограму.

_____. Валентин Наливайченко, секретар Комітету з питань інтеграції України до ЄС, попросив зарахувати його голос «за».

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пане Андрію.

ЛЮБОТА Д.В. Любота – за.

ВІНТОНЯК О.В. Вінтоняк – за.

МЕЛЬНИК П.В. Мельник – за.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Мав бути пан Вадим. Не знаю, є. Він обіцяв, що підключиться. Є на зв'язку, да? Ось, десь був. Вадим Галайчук. Не чути вас, пане Вадиме.

_____. Вадим, ми тебе бачимо. Може, просто напиши в чат, чи що. Ми тебе не чуємо.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Вадиме, ми не чуємо вас. Тому якщо можна дати знати свою позицію, можливо, в чат. Були би вдячні. Чи вам не вдається її написати? Або підніміть руку або так, або так. Проголосуйте. Ще так ми не голосували.

ГАЛАЙЧУК В.С. Я перепрошую. Чи мій голос зараховано?

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Є, чути, чути тепер. Чути.

ГАЛАЙЧУК В.С. Я заплутався в своїх мікрофонах. Галайчук – за.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякуємо.

Окей. Ми маємо тоді, колеги, одностайне рішення всіх членів комітету присутніх, відповідно маємо кворум. На наступному засіданні ми окремо просто зберемося, колеги, і з вами проголосуємо уже доопрацьоване спільно з секретаріатами двох комітетів рішення в цілому.

Я ще одне питання задам своїм колегам з нашого комітету, і тоді, пане Олеже, вам слово для, може, кількох підсумків.

Колеги, ми мали законопроект оцей 13450, який енергетичний комітет просив розглянути до другого читання. Я просила би вашої згоди визначити його, він дійсно там стосується наших зобов'язань євроінтеграційних, визнати таким, що спрямований на виконання наших зобов'язань, і тоді секретаріат зможе підготувати до наступного засідання наш проєкт висновку.

Хто – за? Прошу висловлюватись.

Климбуш-Цинцадзе – за.

ЛЮБОТА Д.В. Любота – за.

ГАЛАЙЧУК В.С. Галайчук – за.

ВІНТОНЯК О.В. Вінтоняк – за.

МЕЛЬНИК Д.В. Мельник – за.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, колеги. Рішення ухвалено.

І прошу, пане Олеже.

Я хотіла ще раз подякувати всім міністерствам, всім відомствам, всім представникам громадськості, представникам місцевих органів, регіональних органів влади за те, що долучились сьогодні. Я думаю, що це далеко не кінець нашої розмови, далеко не кінець тих наших завдань, які ми маємо вирішити. Я думаю, що вже маємо певні результати нашої спільної роботи двох комітетів, цінуємо це, будемо далі продовжувати цю роботу. І

сподіваюсь, що вийдемо на ті не тільки рішення, а їхнє втілення в життя, які будуть гарантувати як розвиток, як промислові інвестиції, так і дотримання наших екологічних зобов'язань, захисту нашої природи і можливостей для наших наступних поколінь. Дякую, колеги.

БОНДАРЕНКО О.В. Дякую.

Дякую, Іванна Орестівна. Я ще раз хотів подякувати Комітету з інтеграції України до Європейського Союзу за ініціативу вже проведення другого засідання, за те відношення, глибоке відношення до екологічних проблем і, в принципі, за постійну підтримку з боку Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу до тієї проблематики, яку ставиться на нашому комітеті, проводиться через наш комітет і виводиться до залу.

Безумовно, я хотів би окремо подякувати громадськості. Дійсно, в нашій країні, я вважаю, громадськість, яка працює в сфері... не працює, тут не можна сказати працює, в сфері захисту довкілля, вона є однією з найсвідоміших і найпрофесійніших ланок громадськості в нашій країні. І, дійсно, якщо би громадськість не піднімала ці питання, якщо б вони не ставилися саме громадськістю на розгляд і профільних комітетів, і на розгляд відповідних центральних органів виконавчої влади, я думаю, що більшість цих питань, на жаль, було б не розглянуто і не відповідала би ця діяльність діючому законодавству, відповідно і питання парламентського контролю нами би здійснювалося не настільки належним чином.

Я дякую всім міністерствам, всім відомствам. Дякую в черговий раз бізнесу за те, що в таких складних умовах ви продовжуєте свою діяльність і здебільшого, звісно, відповідно до діючого законодавства. Ми на комітеті готові будемо розглянути це питання на одному з найближчих комітетів. Я сподіваюсь, що ми дуже швидко на рівні секретаріатів узгодимо тексти і вже будемо розглядати як...

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. В цілому, можете тоді зразу в цілому.

БОНДАРЕНКО О.В. Ми будемо розглядати це рішення, і впевнений в тому, що більшістю комітету ми прийнемо його в цілому.

Готові далі до належних ініціатив. Ми готові розглядати їх на комітеті і рухати далі довіркову сферу. Дякую вам.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, колеги. Порядок денний наш вичерпано і наше спільне засідання добігло кінця.

Дякую. До побачення.

БОНДАРЕНКО О.В. До побачення.